Ազգ

Azg armenian daily

Յունուար 14 Հինգշաբթի 1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 6 (257)
գինը 2 ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Հայաստան–Մ. Նահանգներ

«Քարտեր» կենտրոնը հրավիրել է Հայաստանի նախագահին

Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը մեր թղթակցին հայտնեց, թե նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրավեր է ստացել ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջ. Քարտերից՝ փետրվարի 17-ից 19-ը «Քարտեր» կոնֆլիկտների լուծման կենտրոնի աշխատանքներին մասնակցելու համար, որի ընթացքում կնախագահեն իրենք՝ Քարտերը եւ ՄԱԿ-ի նախկին գլխավոր քարտուղար Պերես դե Կուելյարը: Առայժմ Հայաստանի նախագահն իր համաձայնությունը չի տվել, բայց պրն. Շուգարյանի կարծիքով, բոլոր դեպքերում Հայաստանի նախագահն անպայման կուղարկի իր ներկայացուցչին: Մամուլի քարտուղարը նաեւ նշեց, որ այդ կենտրոնում ինքը երկու ամիս առաջ դասախոսություն է կարդացել Ղարաբաղի խնդրի վերաբերյալ եւ քաջածանոթ է այդ կենտրոնի կողմից իրականացվող լուրջ աշխատանքին: ■

Ճակատ

Ղարաբաղում անդորր

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբի տվյալներով, հունվարի 12-ին եւ լույս 13-ի գիշերը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատի բոլոր հատվածներում անդորրը պահպանվել է: Միայն Մարտակերտի շրջանում Հաթերք եւ Մեհմանա գյուղերում տեղակայված կրակակետերից ադրբեջանական կազմավորումները «Գրադ» կայանքներից եւ հեռահար հրետանուց հրետակոծել են հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չկան: Ռազմաճակատի մյուս հատվածներում արձանագրվել են միայն կարճատեւ փոխհրաձգություններ:

Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիս-արեւելյան մասույցներում ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը շարունակում են վերահսկել Ձարայ, Չորման, Փինգլու եւ Թազաքենդ գյուղերը: Գորիս–Լաչին–Ստեփանակերտ ճանապարհը շարունակում է գործել անխափան: Մարտունու շրջանում շարունակվում են ադրբեջանական բանակի մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի կուտակումներ Ղզլղայա բարձունքի ուղղությամբ:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դուլյանի կարծիքով, Ղարաբաղում հարաբերական անդորրը խաբուսիկ է եւ առաջիկայում սպասվում է ադրբեջանական բանակի լայնածավալ գրոհ, մասնավորապես Լաչինի մարդասիրական միջանցքի ուղղությամբ: ■

Լուրեր

Ռուբեն Շուգարյան. «ԵԹԵ ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ԷԼ ԵԱՀԽ-Ի ԸՆԹԱՑՔԸ ՄՏՆԻ ՓԱԿՈՒՂԻ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԿԴԻՄԻ ՄԱԿ-Ի ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻՆ»

Երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանն անդրադառնալով ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում գործընթացների ակտիվացմանն ու դրա հետ կապված ԱՄՆ-ի եւ Դաշնակցային Ռուսաստանի ղեկավարների հայտարարությանը, նշեց, որ Հայաստանի նախագահը եւ ԼՂՀ ԳԽ պաշտոնակատարն արձագանքել էին դրան: Եւ ի տարբերություն հունվարի 7-ին Ադրբեջանի նախագահ Էլչիբեյի կողմից արված 3 էջանոց հայտարարության, որում նա պնդում էր, թե մեծ տերությունները չեն հասկանում Ղարաբաղի կոնֆլիկտի էությունը եւ չեն ուզում Հայաստանին որպես ագրեսոր, Հայաստանի ղեկավարությունը բավականին լուրջ է վերաբերվում Բուշի եւ Ելցինի հայտարարությանը:

Պրն. Շուգարյանի կարծիքով, կարեւոր է նաեւ այն, որ հայտարարությունն ընդունվել է ոչ թե փաստաթղթերի ընդհանուր փաթեթում, այլ առանձին, որն էլ այդ հայտարարությանը լուրջ բնույթ է տալիս: Այն նաեւ հույս է տալիս, որ այդ գործնական քայլերն ավելի կակտիվանան եւ մոտ ապագայում կհասնենք որոշակի արդյունքների: Նախագահի մամուլի քարտուղարը նշեց, որ տարբեր քաղաքական շրջանակներում, թե արտասահմանում եւ թե մեզանում այնպիսի կարծիք կա, թե Ադրբեջանում հասակ . տեսակետ չկա Ղարաբաղի կոնֆլիկտի խաղաղ կարգավորման վերաբերյալ: Ամեն անգամ Ադրբեջանի պատվիրակությունը բանակցությունների ընթացքում ինչ-որ պայմաններ բերելով նախապայմաններ է առաջարկում եւ դրանով տապալում խնդրի խաղաղ կարգավորումը: Այդպես եղավ նաեւ Ստոկհոլմում: Այսինքն, ըստ պրն. Շուգարյանի, չկա միաբանություն եւ ընդհանուր կարծիք Ադրբեջանի գործադիր իշխանությունների մեջ, որը հետեւանք է կամ ադրբեջանական ղեկավարների՝ հարցը խաղաղ լուծելուց ուղղակի խուսափելու, կամ անիշխանության եւ հստակ քաղաքականության բացակայության:

Հայաստանի դիրքորոշմանը պրն. Շուգարյանը տեղեկացրել է Մոսկվայում հավատարմագրված օտարերկրյա եւ ռուսական գործակալությունների եւ թերթերի ներկայացուցիչներին, բնեւ դրանից հետո Ադրբեջանի արտգործնախարարի տեղակալ Սալամովը նրա գնահատականները վիրավորական է համարել Ադրբեջանի համար: (Պրն. Շուգարյանը հունվարի 5-11-ը գտնվում էր Մոսկվայում տարբեր լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ հանդիպելու նպատակով, այդ ընթացքում տվել է մոտ 20 հարցազրույց եւ մամուլի ասուլիս Կրեմլում): ■

Ռաֆաելլին կայցելի Ղարաբաղյան պատերազմի գոտի

ԵԱՀԽ-ի Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆաելլին ծրագրում է այցելել պատերազմի շրջան: Այդ մասին «ԻՖ»-ին հայտնեց Լեռնային Ղարաբաղի հարցով ռուսական միջնորդ առաքելության նախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովը, որը երեքշաբթի օրը հեռախոսազրույց էր ունեցել իտալացի դիվանագետի հետ:

Նրա խոսքերով, Մ. Ռաֆաելլին մտադիր է հանդիպել հակամարտ կողմերի ներկայացուցիչների հետ եւ ստանալ բարձր տեղեկություն:

Վ. Կազիմիրովը դժվարացավ ճշտել ԵԱՀԽ-ի հերթական խորհրդաժողովի ժամկետները: Նա հասկացնել տվեց, որ ղարաբաղյան պատերազմը հնարավոր է քննարկման առարկա կդառնա «շահագրգիռ երկրների» արտգործնախարարների Փարիզում կայանալիք հանդիպմանը, քիմիական զենքի արգելման միջազգային կոնվենցիայի ստորագրման շրջանակներում: «Հնարավոր է, որ քննարկմանը մասնակցեն Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի արտգործնախարարներ Անդրեյ Կոզիրեւը եւ Լոուրենս Իգլբըրգըրը», ասաց դիվանագետը:

Վ. Կազիմիրովի կարծիքով, ամերիկյան նոր վարչակազմը «համենայն դեպս մոտ ժամանակներս դժվար թե ձեռնամուխ լինի» ղարաբաղյան հարցի լուծմանը, ինչպես նրա «չափազանց բարդության», այնպես էլ այն պատճառով, որ ԱՄՆ-ի ուշադրությունը կենտրոնացած է Բոսնիայի եւ Իրաքի վրա: ■

Թբիլիսի

Իրան է թռել Վրաստանի պատվիրակությունը

Երեքշաբթի օրը Վրաստանի պատվիրակությունը հանրապետության փոխարտգործնախարար Միխայիլ Ունլիբայի գլխավորությամբ թռել է Իրան: Վրաստանի ԳԽ նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցը նախապատրաստելու համար: Այցը նախատեսված է հունվարի 20-ին: Այցի ընթացքում նախատեսվում է վրաց-իրանական բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագրի, առեւտրատնտեսական համաձայնությունների ստորագրումը, վրաց շինարարների մասնակցությունը Իրանի մի շարք օբյեկտների շինարարությանը: ■

Մոսկվա

Ռուսները Մ. Նահանգներից «ազդանշանի են սպասում»

Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտից «ազդանշանի են սպասում», որպեսզի սկսեն Անդրեյ Կոզիրեւի եւ Բիլ Քլինթոնի ներկայացրած պետքարտուղարի թեկնածու Ուորրեն Քրիստոֆերի հանդիպման տեղի եւ ժամկետների քննարկումը: Քրիստոֆերի թեկնածության քննարկումը կոնգրեսում նախատեսվում է անցկացնել հունվարի 13-14-ին:

Ռուսաստանի ԱԳՆ պատասխանատու մի աշխատակից «ԻՖ»-ին տված իր հարցազրույցում պնդել է, թե այդպիսի հանդիպում կարող է կայանալ որեւէ «երրորդ երկրում»: Հանդիպման ժամանակ ենթադրվում է, որ կհամաձայնեցվեն ռուս-ամերիկյան բարձր մակարդակի հանդիպման ժամկետները, որի սկզբունքային համաձայնեցումը կայացել է Ելցինի եւ Քլինթոնի հունվարի 4-ի հեռախոսազրույցում: Բարձր մակարդակի հանդիպումն անհրաժեշտ է START-2 պայմանագրի իրականացման ընթացքը չխափանելու համար եւ կկրի կործանական բնույթ: ■

Տնտեսություն

Ո՞ւր են «անօրինականորեն» Խ. Միությունից դուրս տարված դրամները

Հունվարի 13-ին Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի ազգությունների խորհուրդը Ռուսաստանի արտաքին հետախուզության ծառայությանը հարցում է ուղարկել «նախկին ԽՍՀՄ-ից անօրինականորեն դուրս բերված դրամի փնտրման» մասին: Յու. Կրոլլա (ԱՄՆ) գործակալության ծառայությունների գնի մասին տեղեկություններ է պահանջել Ռուսաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Գենադի Սաենկոն («Ռուսաստանի կոմունիստներ»): Յու. Կրոլլա գործակալությունը վարձվել է Ռուսաստանի կառավարության կողմից վերը նշված միջոցները գտնելու համար: Դրանից բացի, Սաենկոն իր հարցման մեջ խնդրեց ճշտել ձերբակալության եւ դրամը վերադարձնելու իրավական հիմքը, ձեռնարկվող միջոցառումների հնարավոր արժեքը, ինչպես նաեւ այդ հարցերի լուծման հնարավոր ժամկետները:

Պատգամավոր Գլեբ Յակունինը («Դեմոկրատական Ռուսաստան») ուշադրություն հրավիրեց այն փաստին, որ խոսքը գնում է ԽՄԿԿ դրամի մասին: Որոշվեց արտաքին հետախուզությունից պահանջել տեղեկություններ այն մասին, թե որքան դրամ է գտնվել Կրոլլայի կողմից եւ «ե՞րբ ժողովուրդը ետ կստանա այդ դրամը»: ■

Կիեւ

Հերթական արտակարգը Չեռնոբիլում

Երեքշաբթի երեկոյան չեռնոբիլյան ԱԷԿ-ի օժանդակ մասնաշենքերից մեկում տեղի է ունեցել բռնկում: Մասնաշենքում ուժեղ ծխագոյացման մասին ահազանգը հրշեջախմբի պետն ստացել է Մոսկվայի ժամանակով 23:54-ին: Ինչպես հայտնել է ուկրաինական հեռուստատեսությունը, բռնկումը տեղի ունեցել դյուրավառ էլեկտրասարքավորումների անուղղման էլեկտրաբլոկում: Հրդեհը վերացվել է մեկ ժամվա ընթացքում, տուժածներ չկան: Ռադիացիոն իրավիճակն անփոփոխ է: Աշխատող էներգաբլոկների աշխատանքային ռեժիմը չի փոխվել: ■

Աշխարհ

Մերձավոր Արեւելքի խաղաղության բանակցությունները չպետք է կապվեն պաղեստինցի արտաքսվածների հարցի հետ

Մ. Նահանգների պետքարտուղարության բանբերի պաշտոնակատար Ջոզեֆ Սնայդերը հայտարարեց, թե Մ. Նահանգները գտնում է, որ Մերձավոր Արեւելքի խաղաղության բանակցությունները չպետք է կապվեն Իսրայելի կողմից բռնազավթված հողերից ավելի քան 400 պաղեստինցիների արտաքսման հետ: Ջ. Սնայդերն ասաց, որ Մ. Նահանգները շուտով այդ բանակցություններին մասնակցող կողմերին կտեղեկացնի Վաշինգտոնում շարունակվելիք նոր բանակցությունների թվականը: Պետքարտուղարության բանբերը չմեկնաբանեց ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթի այն հայտարարությունը, թե պաղեստինցիներն առկախելու են իրենց մասնակցությունն այդ բանակցություններին այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի լուծվել արտաքսվածների հարցը: Ջ. Սնայդերը հասնեց, որ Մ. Նահանգները խորապես համոզված է, քանի դեռ բանակցությունների շարունակությունը բոլոր կողմերի օգտին է:

Իրաքը բանակցություններ է առաջարկում

Դիմելով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին, Իրաքն առաջարկեց բանակցություններ վարել մի շարք հարցերի շուրջ: Միեւնույն ժամանակ, երրորդ օրը լինելով իրաքցիները շարունակեցին անցնել Քուվեյթի սահմանը: Մ. Նահանգների պաշտոնական աղբյուրները նշեցին, որ Բաղդադը շարունակում է հարավային եւ հյուսիսային ոչ թռիչքային գոտում հակաօդային հրթիռների տեղաբաշխը՝ արհամարհելով դրանց վերացման պահանջները:

Մոգադիշոյում զոհվեց ամերիկացի մի զինվոր

Մոգադիշոյում սոմալիական զինված խմբի հետ ընդհարման ընթացքում զոհվել է ամերիկացի մի զինվոր: Անցյալ տարվա դեկտեմբերի 9-ից ի վեր, երբ ամերիկյան զորքերը մտան Սոմալի, սա առաջին մահն է նրանց շարքերում:

Ո՞վ կլինի Չեխիայի նախագահը

Սաստարիկյան ժողովրդավարական կուսակցությունը Չեխիայի Հանրապետության առաջին նախագահի թեկնածու է առաջադրել Վացլավ Հավելին: Այդ մասին հայտարարել է կուսակցության նախագահ Օտեռմար Վենցֆեֆերը: Սաստարիկյան ժողովրդավարական կուսակցությունը խորհրդարանում չունի անդամներ, այդ պատճառով Հավելի թեկնածության առաջադրումը զուտ խորհրդանշական է: Նոր ելրոպական պետության ղեկավարի պաշտոնի թեկնածությունների հարցը պետք է որոշեն խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական կուսակցությունները: Երկարատեւ խորհրդակցություններում նրանք դեռեւս չեն հանգել ընդհանուր եզրակացության: Չեխիայի Հանրապետության նախագահի ընտրություններում ամենայն հավանականությամբ կդրվեն Վացլավ Հավելի, Ազատ բլոկ պահպանողական կուսակցության ղեկավար Իրժի Կոտասի, Հանրապետական կուսակցության նախագահ Միրոսլավ Սլադեկի թեկնածությունները: Սրանք բոլորն էլ մասնակցել են վերջին նախագահական ընտրություններին: ■

digitised by A.R.A.R.@

Գխ

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ԽԱՂԻՑ ԴՈՒՐՍ ՎԻՃԱԿՈՒՄ

Պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումն ու ապապետականացումը, որի անհրաժեշտության մասին երրորդ տարին է խոսում են կառավարող կուսակցությունն ու բարձրաստիճան պաշտոնյաները, ամենայն հավանականությամբ այս տարվա առաջին կեսին էլ չի սկսվի:

Ժողովրդական տնտեսության օբյեկտների ապարման գործընթացը, որը լայն թափ պետք է ստանար դեռեւս 1992 թ., այսօր դոփում է տեղում: Ինչո՞ւ. պատճառները ավելի քան «հարգելի» են: Սկզբնական շրջանում կառավարությունը երկար եւ համառորեն ճգնում էր սեփականաշնորհման օրենքի նախագծի վրա, խախտելով այն ՀՀ Գերագույն խորհրդին ներկայացնելու նշանակված եւ ընթացքում մի քանի անգամ երկարաձգված ժամկետները: Եւ միայն խորհրդարանի կտրուկ միջամտությունից հետո, ի վերջո, օրենքի նախագիծը պատգամավորներին ներկայացվեց: Դա արդեն 1992 թ. ամռան վերջին էր: Իսկ «Պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման մասին» օրենքն իրավական ուժ ստացավ անցած տարվա օգոստոսի 27-ից, երբ այն հաստատվեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կողմից:

Թվում էր, թե այդ կարեւոր օրենքի ուշացած ընդունումից հետո գոնե հանրապետության տնտեսությունը շուկայական հարաբերությունների փոխադրմանը նպաստող նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքը կարագացվի: Սակայն «ժամանակի վրա խաղալու» էտաֆետը հաջողությամբ ընդունել էին Հայաստանի օրենսդիրները: Որպեսզի սեփականաշնորհման օրենքը սկսեր գործել, մնում էր եւս երկու քայլ անել՝ նախ հաստատել ՀՀ սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման պետական հանձնաժողովի խորհրդարանի «փայ» անդամներին եւ դրանից հետո նաեւ մասնավորեցման տարեկան ծրագիրը:

Հանձնաժողովի տասն անդամներին ընտրելու համար ՀՀ ԳԽ 5-րդ նստաշրջանը ծախսեց ուղիղ երկու ամիս, իր առջեւ դրված խնդիրը «պատվով» կատարելով նոյեմբերի 18-ին: Դա իր հերթին նշանակում էր, որ ուժի մեջ էր մտնում նաեւ «Սեփականաշնորհման օրենքի» դեռեւս հոկտեմբերի 10-ին ընդունված կիրարկման մասին որոշումը: Այս փաստաթղթի մեջ ընդգրկված կետերից մեկն ավելի քան հստակ էր. «Առաջարկել Հայաստանի Հանրապետության նախագահին՝ ՀՀ սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման հանձնաժողովի ձեւավորումից հետո մեկ ամսվա ընթացքում ՀՀ Գերագույն խորհուրդ ներկայացնել ՀՀ պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման ծրագիրը»:

Ինչպես տեսնում ենք, մինչեւ տարեվերջ դեռ ժամանակ կար եւ կարելի էր գոնե ծրագիրը քննարկել եւ միգուցե նաեւ հաստատել, սակայն...

Պարզվեց, որ Գերագույն խորհուրդը «ժամանակ շահելու» համար դեռ իր բոլոր ռեզերվները չի ծախսել՝ հեռատեսորեն խնդրո առարկա օրենքի կիրարկման որոշման մեջ նախատեսելով, որ «Հայաստանի Հանրապետության սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման պետական հանձնաժողովը համարվում է ձեւավորված, երբ ՀՀ Գերագույն խորհրդի եւ ՀՀ նախագահի կողմից հաստատվել է հանձնաժողովի նախագահի թեկնածությունը»:

Վարչապետը հասցրեց նախորդ տարվա վերջերին հանձնաժողովի նախագահի թեկնածուին ներկայացնել խորհրդարանի հաստատմանը, բայց պատգամավորները խիստ զբաղված լինելով իրենց աշխատանքների բարելավմանը միտված ծրագրերի ընտրության խնդիրներով, «մոռացան» անդրադառնալ այդ կարեւոր հարցին: Եւ փաստորեն օրենսդիրները եւս մեկ անգամ անորոշ ժամանակով հետաձգեցին սեփականաշնորհման սկիզբը՝ հայտնի չէ, թե խորհրդարանը երբ կանդրադառնա հանձնաժողովի նախագահի թեկնածուի հաստատմանը եւ որքա՞ն կտեւեն այդ քննարկումները... Հանձնաժողովի վերջնական ձեւավորումից հետո մեկ ամիս էլ կանցնի, մինչեւ հանրապետության նախագահը կներկայացնի սեփականաշնորհման ծրագիրը, որին կհետեւեն բուռն բանավեճերը... Եւ սա այն դեպքում, երբ 1993 թվականին, ըստ էության, պետք է իրականացվի երկու տարվա ծրագիր՝ հետաձգված 1992 թ. եւս մտնում է նրա մեջ:

Իսկ կազմավորվելուց հետո ինչո՞վ է զբաղված իր կամքից ու ցանկություններից անկախ փակուղային վիճակում հայտնված ՀՀ սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման պետական դեռեւս չձեւավորված հանձնաժողովը: Ինչպես տեղեկացանք հանձնաժողովի անդամ, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանյանից, չնայած իրենց անորոշ վիճակին, հանձնաժողովի անդամները բավականին գործ են կատարել՝ մշակվել է սեփականաշնորհման պետական հանձնաժողովի կանոնադրության նախագիծը (այն պետք է հաստատի ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը), ընթացքի մեջ են նաեւ ՀՀ պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության կողմից ներկայացված ծրագրի ճշգրտման եւ հստակեցման աշխատանքները: Սակայն, ըստ նրա, «անհասկանալի ու տարօրինակ վիճակ է ստեղծվել: Խոսքն այն մասին չէ, որ մինչեւ այժմ լուծված չէ մեր աշխատավարձերի հարցը եւ միայն ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Բ. Արարքցյանի միջամտությունից հետո ենք որոշ գումար ստացել, այլ այն վերաբերմունքի, որին արժանանում է հանձնաժողովը: Թեեւ եւ հանրապետության նախագահը, եւ ՀՀ ԳԽ նախագահը, եւ վարչապետը բազմիցս նշել ու շարունակ ընդգծում են, որ իրենք Հայաստանի տնտեսության առողջացման եւ զարգացման հիմնական նախադրյալը պետական ունեցվածքի լայնածավալ սեփականաշնորհման մեջ են տեսնում, բայց մենք այդ հարցում իշխանությունների կողմից ոչ մի շահագրգիռ վերաբերմունք չենք տեսնում:

Հանձնաժողովի ստեղծման եւ կարեւորության մասին վաղուց է խոսվում եւ տրամաբանական կլիներ սպասել, որ պետական այս մարմնի աշխատանքների կազմակերպման համար նորմալ պայմանների ապահովումը նախօրոք պետք է լուծված լիներ: Այնինչ մինչեւ այժմ մեզ հատկացվել է ընդամենը չորս սենյակ եւ երկու համակարգիչ, խոստացվել է տրամադրել երկու ավտոմեքենա: Չունենք աշխատակազմ եւ կազմակերպչական գործերը ստիպված մենք ենք կատարում, ինչը հսկայական ժամանակ եւ ջանքեր է խլում: Փաստորեն ավելի շատ զբաղված ենք հանձնաժողովի աշխատանքներն ինչ-որ չափով կարգավորելու համար անհրաժեշտ նյութերն ու սարքավորումները ճարելու, դրկելու, համոզելու գործունեությամբ, քան մեր գերխնդրով: Երբ տեսնում ենք, որ մեր հնարավորությունները այլեւս չեն բավարարում, ստիպված դիմում ենք հանրապետության նախագահին...»: Հանձնաժողովը, որի վրա է դրված պետական ունեցվածքի ապարման ծրագրերի մշակումը եւ դրա կազմակերպման կարեւորագույն հարցերի իրականացումը, ըստ էության «խաղից դուրս» վիճակում է հայտնվել: Եւ այս դեպքում եւս մեղավորներին գտնելը անիմաստ է, քանզի իշխանությունների իրենց պարտականությունները ժամանակին եւ նորմալ կատարելու պատասխանատվության զգացման բացակայությունը պարզապես կայուն գիծ է դարձել:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Պաշտոնական

Դավիթ Զենյանը նախագահի մամուլի խորհրդական

Երեկ կայացած բրիֆինգում Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը՝ հայտնեց, թե արդեն լավ կապեր են հաստատվել ամերիկյան CNN հեռուստաընկերության հետ եւ մի հայաստանցի լրագրող (որի անունը չնշեց) ուղարկվել է CNN-ում 6 շաբաթյա նախապատրաստական կուրսեր անցնելու: Վերադարձից հետո նա շաբաթը 1-2 անգամ ռեպորտաժներ կպատրաստի CNN-ի համար: Այդ հարցում մեծ աջակցություն է ցույց տվել Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության լրատվական կենտրոնի ղեկավար Դավիթ Զենյանը, որն այսօր պետք է ժամանի Երեւան եւ արդեն նշանակվել է Հայաստանի նախագահի մամուլի ծառայության խորհրդական: Շնորհակալություն հայտնելով պրն. Զենյանին, նախագահի մամուլի քարտուղարը նշեց, որ նա կհամարվի «մեր ներկայացուցիչը ԱՄՆ-ում»: ■

Նախագահի վերահսկողական ծառայությունն ունի իրավական հիմք

Ինչպես հայտնեց ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Շահեն Կարամանուկյանը, արդեն իսկ 1992 թ. երկրորդ կիսամյակի բյուջեն, որը հաստատվել է ԳԽ նախագահության կողմից, նախատեսում էր ՀՀ նախագահի աշխատակազմում 5 հոգուց կազմված վերահսկողական ծառայության գոյությունը: Հետեւաբար անհիմն է ԳԽ տեղական ինքնակառավարման հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Արշակ Սադոյանի հայտարարությունն այն մասին, թե նախագահին առընթեր վերահսկողական ծառայության ստեղծումն ապօրինի է: ■

Նվազագույն աշխատավարձը 2000 ռուբլի

Երեկ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ստորագրել է նվազագույն աշխատավարձի, կենսաթոշակների եւ կրթաթոշակների բարձրացման մասին հրամանագիր: 1993 թ. հունվարի 1-ից նվազագույն աշխատավարձն ու կենսաթոշակները կվճարվեն 2000 ռուբլու չափով, 1650-ից 2000 ռուբլի կստանան բուհերի ուսանողները, միջնակարգ ուսումնարանների եւ տեխնիկումների ուսանողները կստանան 4000-ական ռուբլի կրթաթոշակ: Երեխայի ծնվելու դեպքում մայրերը կստանան միանվագ 2000 ռուբլի նպաստ, մինչեւ երկու տարի լրանալը մանուկներին կհատկացվի նպաստ ամսական 650 ռուբլու չափով: ■

Լուրեր

«Եթե այս անգամ էլ ԵԱՀԽ...»

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ նախագահի մամուլի քարտուղարը նշեց, որ հունվարի 23, 24, 25-ին Երեւան է ժամանելու ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրով զբաղվող Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելլին, որը կլինի Բաքվում, Երեւանում եւ հավանաբար նաեւ Ստեփանակերտում:

Ռաֆայելլին այդ մասին տեղեկացրել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ուղղված նամակում: Ըստ երեւույթին իտալացի դիվանագետը կողմերին կներկայացնի նոր առաջարկներ, բայց պրն. Շուգարյանի կարծիքով լավ կլինի, եթե ադրբեջանական կողմից պահանջվի հստակ դիրքորոշում՝ առանց նախապայմանների: «Կարծում եմ, որ եթե ԵԱՀԽ շրջանակներում հարցը նորից մտնի փակուղի, մենք արդեն բոլոր իրավունքները կունենանք այդ հարցը բարձրացնել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում», հայտարարեց պրն. Շուգարյանը:

Այդ մասին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նաեւ իր առանձնազրույցում հայտնել է Բորիս Ելցինին: Երկու նախագահների 1 ժամ 20 րոպե տեւողությամբ զրույցում քննարկվել է նաեւ Ղարաբաղի կոնֆլիկտի խաղաղ կարգավորման հարցը, որի ընթացքում Ելցինը չի առարկել Անվտանգության խորհրդում այդ հարցը բարձրացնելու խնդրին: Շոշափվել են նաեւ տնտեսական հարցեր: Այդ թվում Հայաստանի նախագահը մանրամասն ներկայացրել է գազամատակարարման ոլորտում ստեղծված վիճակը:

Խոսելով հայ-ռուսական հարաբերությունների մասին, պրն. Շուգարյանը հայտարարեց, թե «մենք դաշնակից պետություններ ենք» եւ «ոչ թե օգնություն ենք խնդրում», այլ փորձում ենք անցնել փոխշահավետ համագործակցության:

«Ռուսաստանի հարցում ամեն ինչ պարզ է», ասաց մամուլի քարտուղարն ու ավելացրեց, որ Ռուսաստանն այժմ գիտի, թե ինչ շահեր ունի Հայաստանում: Այդ առիթով նախագահը կարեւոր հանդիպումներ է ունեցել նաեւ Բարաննիկովի եւ Շապոշնիկովի հետ, որոնց ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի սահմանների եւ սահմանապահ զորքերի մասին հարցերը: Հայաստանը կողմ է, որ այդ զորքերը մնան հանրապետության տարածքում:

Արդյունավետ կեսժամանոց հանդիպում է եղել նաեւ վարչապետ Չեռնոմիրդինի հետ: Ընդհանուր առմամբ, գնահատելով այցը, պրն. Շուգարյանն այն արդյունավետ համարեց:

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե արդյոք շոշափվել է շրջան ռուս-ամերիկյան խաղաղարար ուժեր ուղարկելու խնդիրը, մամուլի քարտուղարն ասաց, թե նման հարց չի քննարկվել:

Պրն. Շուգարյանը վերջում նաեւ հայտնեց, թե երեւի Հայաստանը ՄԱԿ-ում կբարձրացնի պատժամիջոցների հարցը, կապված հանրապետության շրջափակումների հետ: Այդ խնդիրը քննարկվել է նաեւ Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինի հետ, որի ընթացքում նշվել են այն պարտավորվածությունները, ըստ որոնց պետք է տեղ հասնեն միմյանց ուղարկվող ապրանքները: Իսկ դա ենթադրում է, որ պատժամիջոցներ այս կամ այն ձեւով կկիրառվեն:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ԼՂՀ

Ապօրինի արտահանումներ Ղարաբաղից

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պարետ Մուրադ Պետրոսյանի տվյալներով միայն 1992 թ. նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներին Ստեփանակերտ-Լաչին-Գորիս ճանապարհին Ղարաբաղի եւ Հայաստանի տարբեր մաֆիոզ խմբավորումներից ԼՂՀ պարետատան աշխատողները բռնագրավել եւ պարետատուն են հանձնել 100 տոննա կոնյակ եւ սպիրտ: Նույն ժամանակահատվածում հանցագործներին հաջողվել է Հայաստան տեղափոխել մոտ 200 տոննա սպիրտ:

«Իմ տրամադրության տակ ընդամենը քառասուն զինվոր կա, ասաց պրն. Պետրոսյանը, իսկ այդ ուժերով ամբողջ մայրուղին վերահսկելն անհնար է»: 1992 թվականի հոկտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղից դուրս է բերվել եւս 90 տոննա կոնյակի սպիրտ: Մուրադ Պետրոսյանի խոսքերով, մինչեւ իր հանրապետության պարետ նշանակվելը Ստեփանակերտ-Գորիս ճանապարհը հսկում էին ԼՂՀ ներքգործնախարարության պարեկակետերը: Հանրապետության պարետի վկայությամբ, Լեռնային Ղարաբաղից ապօրինի կերպով արտահանվում են նաեւ մեծ քանակությամբ տավարի եւ խոզի միս, ձեռագործ գորգեր, ինչպես նաեւ հնամյա արծաթե գոտիներ ու այլ իրեր: «Չեմ ուզում հավաստել, որ այս բախտորոշ օրերին որոշ մարդիկ, որոնց էլ նրանք ստորանան, կարող են հասնել այս աստիճանի մեղմ ասած անբարոյականության, ասաց նա: Մենք փաստեր ունենք, որ անօրեն արտահանումների գործում խառնված են Հայաստանի եւ Ղարաբաղի մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաներ: Հանրապետության պարետը անողոք պայքար է մղել նշված ուժերի դեմ: Եւ գուցե հենց այդ պատճառով է, որ նրանք սպառնում են ֆիզիկական հաշվեհարդար տեսնել ինձ հետ»:

Տեղեկացնենք նաեւ, որ Ստեփանակերտում այսօր կոնյակն ու սպիրտն արժեն 40-80 ռուբլի, միսը՝ մոտ 200 ռուբլի:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՆՋԱՆՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Իրան

Թեհրանում բացվել է Ադրբեջանի դեսպանությունը

Թեհրանում բացվել է Ադրբեջանի դեսպանությունը, «ԻՖ»-ին հայտնեցին Ադրբեջանի ԱԳՆ-ում: Մոտ ժամանակներս սպասվում է Ադրբեջանի հյուպատոսարանի բացումը Թավրիզ քաղաքում: Իրանը Ադրբեջանի համար, չհաշված ԱՊՀ երկրները, խոշորագույն տնտեսական գործընկերն է: Արտաքին առեւտրի ծավալը երկու երկրների միջեւ հասել է 400 մլն դոլարի: Իրանը մտադիր է Ադրբեջան առաքել 5 մլն դոլարի սննդամթերք, որը Թեհրանը Բաքվին կտա որպես վարկ: Իրանն Ադրբեջանին առաջարկում է նաեւ ավտոմոբիլների եւ գյուղատեխնիկայի մեծ ընտրություն արտոնյալ պայմաններով: Երկու երկրները կապվում են միմյանց տրանսպորտի բնագավառում: Բաքվի համար հատուկ նշանակություն ունեն Իրանի հաղորդակցությունները Բաքու-Նախիջեւան էներգատրանսպորտային կապի համար: Այժմ երկու երկրների փորձագետները քննարկում են Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի միջեւ Իրանի տարածքով երկաթուղու կառուցման հնարավորությունները: ■

Քրեական

Զինված պահակախմբերը դրամաշորթ

Վրաստանի ոստիկանությունը ձերբակալել է Ռիկոթի թունելը պաշտպանող զինված պահակախմբի մի քանի անդամների: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնել են Վրաստանի ՆԳՆ լրատվական կենտրոնում, ձերբակալվածները մեղադրվում են մեծ չափերի հասնող դրամաշորթության մեջ: Նրանք բռնելով անցնող տրանսպորտի ուղեւորներից մեծ չափերի հասնող դրամ են կորզել: ■

digitised by A.R.A.R.@

S.O.S.

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՀԱՑԻՎ...

1992 թ. մայիսին Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնադրամը բարեգործական նպատակներով Հայաստանին բուժսարքավորումներ գնելու համար հատկացրեց մոտ 1,5 միլիոն դոլլար: Հիմնադրամը թերեւս ի նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Հայաստան եկող մարդասիրական օգնությունները հաճախ մշուշոտ ճանապարհներով են անցնում, նման ճակատագրից իր նվիրատվությունը զերծ պահելու համար ձեռնարկեց նաեւ որոշ կոնկրետ պատասխանատու փնտրելու գործը: Նրան պետք է վստահվեր վերոհիշյալ գումարով գնված բժշկական սարքավորումների «տիրություն անելը»: Գյուլբենկյան հիմնադրամն այդ սարքավորումները ձեռք բերելու համար կապեր էր հաստատել Շվեյցարիայի Ժնեւ քաղաքի «Products and Sepvises» ֆիրմայի հետ, որը զբաղվում է բուժսարքավորումների առեւտրով եւ սպասարկմամբ: Ֆիրմայի ֆրանսահայ տնօրենի եւ մի քանի հայ գործընկերների համագործակցությամբ Երեւանում ստեղծվեց հայ-ֆրանսիական «Բժշկական սարքավորումներ եւ սպասարկում» (Medical Equpment and sepvises, (MES) համատեղ ձեռնարկությունը, որն էլ ստանձնեց պատասխանատուի դերը:

Շվեյցարական «Products and sepvises» ֆիրման Գյուլբենկյան հիմնադրամի տրամադրած վերը նշված գումարով ձեռք է բերել բժշկական սարքավորումներ եւ դրանք ուղարկել Հայաստան: Այդ սարքավորումները գնված են ըստ սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի եւ առողջապահության նախարարության ներկայացրած ցանկի, որի հիման վրա էլ ժնեւյան ֆիրման հենց հիվանդանոցների հասցեով ուղարկում է սարքավորումները, որոնք արդեն օդանավակայանից ստանում են իրենց հասցեագրված բեռը:

Առաջին խմբաքանակը Հայաստան եկավ անցյալ տարվա հուլիսին, որի հետ ժամանեցին նաեւ Գյուլբենկյան հիմնադրամի եւ «Products and sepvises» ֆիրմայի ներկայացուցիչները, ինչպես նաեւ ֆիրմայի գլխավոր տնօրեն Ալֆրեդ Բագչյանը:

Սեպտեմբերին Հայաստանը ստացավ երկրորդ խմբաքանակը: Իսկ վերջերս բարոնուհի Քոկսի բերած մարդասիրական օգնության հետ նույն ինքնաթիռով տեղ հասան նաեւ մյուս սարքավորումները:

Ներկայումս ստացված սարքավորումները տեղադրված են Հայաստանի ավելի քան 30 բուժհիմնարկներում, ընդ որում հանրապետության տարբեր քաղաքներում ու շրջաններում՝ Երեւանում, Վանաձորում, Սեւանում, Իջեւանում, Գորիսում եւ այլուր: Դրանց բոլորի սպասարկումը իրականացնում է Երեւանում գործող «Բժշկական սարքավորումներ եւ սպասարկում» հայ-ֆրանսիական համատեղ ձեռնարկությունը, որը փաստորեն այդ սարքավորումների անխափան ու արդյունավետ գործունեության պատասխանատուն է: Սակայն որքան էլ որ տարօրինակ է, թեեւ այնտեղ ավելի շատ են առնչվում հիվանդանոցների տեխնիկական հագեցվածության վիճակին եւ առավել անմիջական կապի մեջ են շվեյցարական ֆիրմայի հետ, ֆիրմային ներկայացվելիք հանրապետության հիվանդանոցների ու մյուս բուժհիմնարկների համար անհրաժեշտ սարքավորումների ցուցակի կազմումը կատարվում է ոչ նրանց, այլ սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի ու առողջապահության նախարարության միջոցով:

Համատեղ ձեռնարկության տնօրեն Արտաշես Երիցյանը հայտնեց, որ Հայաստանում իրենց կողմից տեղադրված բոլոր սարքավորումները սպասարկում են իրենց մասնագետները, որոնք մասնագիտական վերապատրաստում են անցնում արտասահմանում: Անկախ այն բանից, թե որտեղ, որ շրջանում է գտնվում սարքավորումը, ձեռնարկության ինժեներները դրա սպասարկումն իրականացնում են: Երաշխիքային ժամկետում սարքավորումների սպասարկումը MES-ը կատարում է անվճար, իսկ դրանից հետո՝ համապատասխան պայմանագրեր կնքելով:

Պրն. Երիցյանը հայտնեց նաեւ, որ պայմանագրային հիմունքներով MES-ը սպասարկում է նաեւ բուժհիմնարկներում գտնվող այն սարքավորումները, որոնք իրենք չեն տեղադրել:

Շվեյցարացի գործընկերները, սարքավորումներն ուղարկելով, գործն ավարտված չեն համարել, եւ ինչպես ասաց MES-ի տնօրենը, իրենց աշխատող չեն արել. «Products and sepvises» ֆիրմայի ներկայացուցիչը ամիսը 1 անգամ գալիս է Հայաստան, ծանոթանում աշխատանքին, սարքավորումների պահանջարկին, բայց ոչ իբրեւ հսկիչ, այլ իբրեւ գործընկեր: Որից հետո, ըստ առողջապահության նախարարության եւ սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի ներկայացրած ցուցակի, կառաքվի սարքավորումների հերթական խմբաքանակը:

«Բժշկական սարքավորումներ եւ սպասարկում» հայ-ֆրանսիական համատեղ ձեռնարկության գոյությունը իրոք հուսալի երաշխիք է այն բանի, որ Հայաստան ինչ-որ ձեւով մտնող օգնության ինչ-որ մասը իրոք ծառայում է նպատակին: Մանավանդ որ այդ օգնությունը կատարվում է ոչ թե հագուստ-ուտեստային արդեն ճնշող դարձած տեսքով, այլ իրոք մնայուն եւ ոչ անցողիկ օգտակարություն է նպաստում:

Գ. Ն.

Գյումրի

Տիգրանյանցիների նվերը թեքեյանցիներին

Չնայած կրթօջախի փայտե պատերի ներսում տիրող ձմեռային ցրտին, այդ օրը՝ հունվարի 11-ին, ժպիտ ու ջերմություն կար Գյումրի-Կումայրիի Վահան Թեքեյանի անունը կրող թիվ 2 միջնակարգ դպրոցի ուսուցիչների եւ աշակերտների այցերում: Հեռավոր Միացյալ Նահանգների Լոս Անջելես քաղաքից նրանց էր հասել Թեքեյան մշակութային միության այնտեղ գործող Արշակ Տիգրանյան վարժարանի սաների եւ մանկավարժների անմոռաց նվերը, որը հանձնելու համար դպրոցին հյուր էին եկել Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը, ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, ԳԽ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ Վարազդատ Ավոյանը եւ ՀՌԱԿ ավագ գործիչ Ավետիք Հարությունյանը:

Հանդիպումը բացեց դպրոցի տնօրեն Անտոն Փիլոյանը: Այդ հանդես եկավ Ռուբեն Միրզախանյանը: «Ես մեծ հաճույքով ուզում եմ ձեզ ներկայացնել մեր կուսակցության հովանու ներքո գործող Արշակ Տիգրանյան վարժարանը, ասաց նա, ու անձամբ առիթ եմ ունեցել այցելելու անցյալ տարվա սեպտեմբեր ամսին եւ որն ինձ վրա մեծ տպավորություն է թողել: Դա հայ ոգով ապրող իրոք հայկական դպրոց է, որն իր սաներին ազգային կրթություն ու դաստիարակություն է տալիս: Վարժարանի սաներն ու ուսուցիչները Նոր տարվա առթիվ հանգանակություն են կազմակերպել եւ հավաքված գումարն ուղարկել ձեզ: Դպրոցի յուրաքանչյուր աշակերտի կսրվի 500, ուսուցիչներին՝ 2500-ական, մյուս աշխատողներին՝ 1000-ական ռուբլի: Բացի դրանից, մենք բերել ենք առավել կարեւոր մի բան՝ վարժարանի աշակերտների նամակները ձեզ, որոնք գրված են հայրենիքի կարոտով ու մեծ հույզով: Հուսով եմ՝ դուք դրանց կպատասխանեք, եւ ձեր դպրոցների միջեւ լուրջ կապեր կստեղծվեն»:

Դպրոցի տնօրենին հանձնելով բերված գումարն ու նամակները, ընկ. Միրզախանյանը հավաքվածներին շնորհավորեց Նոր տարվա առթիվ ու լավատեսություն հայտնեց, որ այս տարին հույսի մի դուռ կբացի ծանր ժամանակներ ապրող մեր ժողովրդի առջեւ:

Ուսուցիչներին ու մանկավարժներին արտ ջերմ խոսք ասաց Վարազդատ Ավոյանը: Նրա խոսքը եւս տոգորված էր այս ծանրագույն պայմաններում ազգի միասնության ու դժվարություններից միասին դուրս գալու անհրաժեշտության գաղափարով, որի մի արտահայտությունն է տիգրանյանցիների այս հուզիչ քայլը:

Անկեղծ շնորհակալության խոսքով հանդես եկան դպրոցի փոխտնօրեն Աբրահամ Ներսիսյանը, տնօրեն Անտոն Փիլոյանը: Նրանք բոլորի անունից հավաստիացրին, որ իրենց հայրենակարոտ հայրենակիցների հետ այդ օրը հիմք դրվող կապը սիրով կշարունակեն եւ կամրապնդեն:

ՀՌԱԿ-ը, Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը ստանձնել են այս դպրոցի հովանավորությունը: Մեր զրույցի ժամանակ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանն այդ առթիվ ասաց.

- Հայաստանում Վահան Թեքեյանի անունով երեք դպրոց ունենք, որոնցից մեկը սա է՝ ամենածանր վիճակում գտնվողը: Ուստի մեր ընտրությունը ճիշտ է: Մենք միշտ ուշադրության կենտրոնում կպահենք այս կրթօջախը եւ այդ կապակցությամբ ունենք որոշակի ծրագրեր: Մեր նպատակն է, որ այստեղ իսկական հայ սերունդ աճի:

Բարի իրականացում այդ նպատակներին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփական թղթակից, Գյումրի

Բժշկական ծառայությունները կենտրոնացվում են

Հանրապետությունում առկա վառելիքաէներգետիկ ճգնաժամն իր ազդեցությունն է թողնում նաեւ Գյումրիի առողջապահական հիմնարկների աշխատանքում: Ստեղծված բարդ պայմաններում քաղաքացիների բժշկական սպասարկումն օպերատիվ կազմակերպելու նպատակով այստեղ պրոֆիլով համընկնող մի շարք ծառայություններ կենտրոնացվել են համապատասխան բուժհիմնարկներում: Այսպես, թիվ 1 մանկական հիվանդանոցի ստացիոնար ծառայությունը տեղափոխվել է Ավստրիական մանկական հիվանդանոց, որի շենքային պայմաններն ու մահճակալների փաստացի զբաղվածության մակարդակը բույլ էին տալիս նման համատեղում կատարել: Նույն կերպ երկաթգծի հիվանդանոցի վիրաբուժական ծառայությունը տեղափոխվել է քաղաքային վիրաբուժական հիվանդանոց եւ թիվ 1 հիվանդանոց:

Նման կարգավորական քայլը չի տարածվել շտապ եւ անհետաձգելի բուժօգնության ծառայությունների վրա: Քաղաքային տրանսպորտի կաթվածահար պայմաններում ստոմատոլոգիական անհետաձգելի բուժօգնությունը բնակչությանն առավել մատչելի դարձնելու նպատակով շուրջօրյա հերթապահության տեղամասեր են ստեղծվել քաղաքի երեք տարբեր հատվածներում, այդ թվում՝ նորակառույց Անի թաղամասում: Երեք մասնաճյուղով է աշխատում նաեւ շտապ օգնության կայանը: ■

Մոսկվա

Խորհրդակցում են ԱՊՀ երկրների կապի նախարարները

Հունվարի 12-13-ին Մոսկվայում կայացել է կապի շրջանային համագործակցության (ԿՇՀ) լիազոր ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը: Այդ մասին հայտնել է Ռուսաստանի կապի նախարարության լրատվական կենտրոնը: Խորհուրդը միավորում է ԱՊՀ երկրների կապի նախարարներին: Մոսկովյան խորհրդակցությունում քննարկվել են փոստային եւ էլեկտրական կապի բնագավառում միջպետական համաձայնագրի իրականացման, մամուլի տարածման, միացյալ ֆինանսավորվող նախագծերի հետ կապված հարցեր: ԿՇՀ գործադիր կոմիտեի զեկույցում նշվել է, թե իր գոյության մեկ տարվա ընթացքում խորհուրդը լուծել է մի շարք արմատական հարցեր, որոնք առնչվել են ռադիոռելեյային, արբանյակային կապի, փոստային կանոնների եւ մամուլի տարածման հետ: Չնայած գների եւ տարիֆների բարձրացմանը, հաջողվել է պահպանել միացյալ տարածք կապի բնագավառում:

Խորհրդի նախագահ է ընտրվել Ռուսաստանի կապի նախարար Վիկտոր Բուլգակը: ■

Երեւան

Թռչունների կերը չի նվազել

ՀՀ պարենի եւ մթերումների նախարարության պլանավորման եւ խառնված կերի վարչության պետի տեղակալ Ռաֆիկ Կարապետյանը հայտնեց, որ թռչունների կերի համար անհրաժեշտ հացահատիկի բավարար քանակություն կա հանրապետությունում, բայց վերջին ժամանակներս արտասահմանյան հացահատիկի բարձր [illegible] պատճառով այդ բերքը փոքր-ինչ պակասել է: Միակ դժվարությունն այն է, որ ի տարբերություն ալրաղացի, կերի պատրաստման սարքերը աշխատում են ջրով, որը մղվում է պոմպերով էլեկտրականության օգնությամբ: Հոսանքային անջատումների պատճառով այդ սարքերը խիստ ընդհատումներով են աշխատում: ■

Մայրաքաղաք

Պատերազմ սեղանիկների՞ն

Երեւանի քաղխորհրդի նախագահի կարգադրությամբ հունվարի 15-ից սեղանիկային առեւտուր դադարեցվում է: Կարգադրության հիմքում դրված է ձմեռվա սեզոնի եւ ցրտերի պատճառով դրանք ժամանակավորապես դադարեցնելու պատճառաբանությունը: Սակայն նախագահ Վահագն Խաչատրյանը հենվելով ժողովրդի հիմնական մասի՝ սեղանիկներից ունեցած դժգոհության վրա, բացասաբար է տրամադրված փողոցային առեւտրի նկատմամբ: Քաղաքապետը նշել է այդ առեւտրին այլ ձեւ տալու, նոր ուղիներ փնտրելու անհրաժեշտությունը: Իսկ թե ինչպիսին կլինեն այդ ուղիները (դատարկ խանութներում տեղեր հատկացնելու ձեւով, թե ինչ-որ այլ տարբերակով), կերեւա օրերը տաքանալուց եւ առեւտրի հանն առած խաղի աշխուժանալուց հետո:

Բացի սեղանիկների մասին որոշումը, նախագահը քաղխորհրդի գործկոմի վերջին դիսպետչերականում շրջխորհուրդների գործկոմների նախագահներին ցուցում տվեց զբաղվել մայթերին շարված անօրինական կրպակ-խանութներով (անգամ երբ դրանք քարից են կառուցված, բայց անօրինական են, կարճ ժամկետում վերացնել):

Ի՞նչ են հետապնդում այս կարգադրությունները՝ քաղաքին բարետես արտաքի՞ն ապահովել, վերացնելով փողոցային շուկան: Սակայն որոշումներն ընդունելիս անհրաժեշտ է նաեւ իրատես լինել: Այն, ինչ կյանքն է թելադրել եւ բնականորեն է ծնվել, հնարավոր չէ վարչական միջոցներով արմատախիլ անել՝ առանց մարդկանց բավարարող համարժեքը առաջարկելու: Հակառակ դեպքում կարելի է հայտնվել հողմաղացների դեմ պայքարողի անմխիթար վիճակում:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

«Մեռնում ենք, թաղում ենք»

«Նոյյան տապան» գործակալության թղթակիցը դիմել է Երեւանի թաղման բյուրոյի տնօրեն Ռուբեն Աղաջանյանին՝ որեւէ տեղեկատվություն ստանալու ակնկալիքով («ինչ արժե» մահը՝ դրանից բխող հետեւանքներով, պետությունն արդյոք օգնություն ցուցաբերո՞ւմ է առավել կարիքավոր ընտանիքներին հուղարկավորություն կազմակերպելիս եւ այլն): Կարծում ենք, որ ինչպիսին էլ լինեին պատասխանները, դժվար է դրանից որեւէ պետական գաղտնիք ակնկալել: Այդուհանդերձ, Ռուբեն Աղաջանյանը կտրականապես հրաժարվել է որեւէ տեղեկատվություն տրամադրել այդ խնդրի շուրջ, պատճառաբանելով, թե իր գրություն է պետք քաղխորհրդի կոմունալ տնտեսության վարչությունից: Միակ տեղեկությունն այն է, թե «մեռնում ենք, թաղում ենք»: ՆՏ տվյալների համաձայն, Հայաստանում մահվան նվազագույն «գինը» (առանց մեծ հյուրասիրության) 70-100 հազար ռուբլի է: Այսպես, դագաղի գինը տատանվում է 12-ից մինչեւ 30 հազար ռուբլու սահմաններում: Առանձին գումարվում է վճարը գերեզմանատեղի համար (երբ տեղը նոր պետք է հատկացվի), տեղափոխման հետ կապված ծախսերը բենզինի բարձր գների պայմաններում, ինչպես նաեւ «նվագը» եւ այլ ծառայությունների կազմակերպումը: ■

Ադրբեջանի կառավարությունը երեքշաբթի օրը հաստատեց հանրապետության միասնական բանկին վալյուտա վաճառելու կանոնները: Այժմ բոլոր ձեռնարկություններն ու կազմակերպությունները Ադրբեջանի տարածքում պետք է պետությանը վաճառեն իրենց վալյուտային եկամուտների 10-50 տոկոսը Ազգային բանկի սահմանած վալյուտային կուրսով: Վաճառքի ժամկետը սահմանված է 3 ամիս:

digitised by A.R.A.R.@

Վարկած

ԳՐԱՎԻՏԱՑԻՈՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐ.

Իրական ու անիրականալին

Հանրապետության էներգետիկ ճգնաժամը բազմաբնույթ ու հաճախ էլ զարմանք առաջացնող ծրագրեր և առաջարկներ է ասպարեզ հանում: Դրանք շոշափում են բնության տարբեր երևույթներ ու խորհրդություններ, ենթադրում զանազան սարքերի ու մեթոդների կիրառում:

Ստեղծված իրավիճակի պատճառով մարդիկ, որոնցից շատերն իրոք հուսահատական դրության մեջ են հայտնվում, մամուլի կամ լրատվության մյուս աղբյուրների միջոցով տեղեկանալով էներգիայի որևէ նոր (մեզ համար) աղբյուրի հայտնության մասին, միանգամից հուսավառվում են ու հավատով լի հայացքներն ուղղում դրանց առաջարկողներին ու նորարարներին: Սակայն շատ հաճախ, ավելի շուտ թերևս նպաստելով այն խոսքին, թե խեղդվողը ձեռքը փրփուրին է գցում, հասարակությանը ներկայացվող և ակամայից նաև դրանց անփոխարինելիությունն ու գերօգտակարությունը մարդկանց ներարկող առաջարկները միայն առաջին հայացքից են հիացմունքի և իրագործելի լինելու պատկեր ստեղծում: Հնարավոր է, որ առաջարկվող ծրագրերից շատերն իրոք գործնականում կարողանան որևէ ներդրում կատարել էներգետիկ պոտենցիալի ավելացման համար: Սակայն միաժամանակ նաև չի բացառվում, որ դրանց մի մասն էլ միայն էնտուզիազմի, երևակայության, միանգամից շատ բան անելու, և ինչու չէ, գործի ողջ ծանրությունը չպատկերացնելու արդյունք է: Թեև, ինչպես ասում են, փորձը փորձանք չէ, այդուհանդերձ նման փորձերը փորձանք կարող են դառնալ ոչ միայն դրանք կատարողների համար:

Ի թիվս էլեկտրաէներգիայի այլընտրանքային մյուս աղբյուրների (արև, քամի, կենսագազ) շոշափվում է նաև գրավիտացիոն էլեկտրակայանների խնդիրը: Ինչքանո՞վ է դրանց գործարկումը հնարավոր, մասնավորապես Հայաստանում, ելնելով նրա լեռնային կառուցվածքից, քանի որ գրավիտացիոն կոչված էլեկտրակայանները նախատեսված են լեռնային վայրերի համար:

Հայաստանի Հանրապետության վառելիքի և էներգետիկայի նախարարության գիտության և հեռանկարային զարգացման վարչության պետ Ռոբերտ Խառազյանի հետ ունեցած զրույցի ժամանակ փորձեցինք որոշակի պարզաբանված պատկերացում մտցնել այդ էլեկտրակայանների և Հայաստանում դրանց նպատակահարմարության հարցի մեջ:

Գրավիտացիոն էլեկտրակայաններ տերմինի էությունը, որն ի դեպ այնքան էլ հին չէ, կարելի է երկակի ընկալել: Նախ, երբ օգտագործվում է տեխնոլոգիական շղթաների վարընթաց հոսքերի մեխանիկական էներգիան (իբրև օրինակ կարող են ծառայել վերևից ներքև իջնող ժապավենային փոխադրիչները բեռնված վիճակում, որոնք կիրառվում են լեռնահարստացուցիչ և այդ բնույթի կոմբինատներում ու ֆաբրիկաներում), ինչպես նաև վարընթաց շարժվող ճոպանուղային համակարգերի մեխանիկական էներգիան, այսինքն, վարընթաց հոսքի անկման էներգիան օգտագործվում է էլեկտրական էներգիա ստանալու համար: Այս ձևը և դրանից ստացվող էներգիան հայտնի են, օգտագործվում է շատ արտասահմանյան երկրներում (Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ, Գերմանիա և այլն), հատկապես այնտեղ, ուր զարգացած են լեռնային արդյունաբերությունը, սև մետալուրգիան: Արտասահմանում ընդունված է այդ ձևով գործող կայանները անվանել գրավիտացիոն էներգետիկ տեղակայանքներ:

Մեր լեռնային երկրի պայմաններում էներգիայի այդ աղբյուրի օգտագործումը թերևս պետք է գրավի համապատասխան մասնագետների ուշադրությունը: Ցավոք, վառելիքի և էներգետիկայի նախարարությունում մենք անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություն չստացանք Հայաստանում էներգիայի նմանօրինակ աղբյուրի ներկա կիրառման կամ դրա իրականացման հնարավորությունների մասին:

Մյուս ընկալմամբ, գրավիտացիոն էլեկտրակայանների գոյությունն իրոք ֆանտաստիկ և անիրականալի է թվում, քանի որ այս դեպքում նման էլեկտրակայաններ կարելի է ստեղծել, եթե հնարավոր լինի որևէ տարածքում ինչ-որ ժամանակահատվածում լրիվ վերացնել ձգողական (գրավիտացիոն) դաշտի ազդեցությունը: Այժմ ցանկացած զանգվածի մարմին գործնականում առանց աշխատանք ծախսելու կարելի է բարձրացնել ցանկացած բարձրության: Հաջորդ փուլում «միացնելով» ձգողության դաշտը՝ այդ մարմնի զանգվածին համեմատական կարելի է ստանալ պոտենցիալ էներգիա: Բայց սա հակասում է դասական ֆիզիկայի գործող օրենքներին: Այսինքն, նման տեսակ առաջարկ անողները պետք է մի նոր ու մինչև այժմ չտեսնված հայտնագործություն անեն (կամ արած լինեն) ֆիզիկայի մեջ, մասնավորապես ձգողականության երևույթի մեկնաբանման ասպարեզում, որն իրոք հիմնարար հեղաշրջում կլինի համաշխարհային գիտական մտքի մեջ:

Մեր զրույցի ժամանակ պրն. Խառազյանն ասաց, որ գրավիտացիոն էլեկտրակայանների հնարավոր գոյության այլ տարբերակ ինքը չի տեսնում, բացի վերոհիշյալ այսպես կոչված համեմատաբար իրատեսական և մյուս, ներկա չափանիշներով ֆանտաստիկ ձևերից: Իսկ էներգետիկայի և վառելիքի նախարարությունը չի կարողանում կողմնորոշվել դեռևս ֆանտաստիկ գաղափարների հիման վրա ստեղծված տեխնոլոգիաները և դրանք, բնականաբար, չեն կարող առնչվել հանրապետության էներգետիկայի զարգացման ծրագրերի հետ:

Այլընտրանքային էներգետիկան մեր հանրապետությունում զանազան տարբերակներ առաջադրելով ու փնտրելով քայլեր է անում: Իսկ թե ուր և ինչի կհասցնեն գրավիտացիոն էլեկտրակայանների կամ այլ, այսօր ֆանտաստիկ թվացող գաղափարների գործնական իրագործումները, առայժմ այդ ամենի վերջնագծերը խիստ աղոտ են երևում:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Լուրերի Հոսք

Հունվարի 1-ից Ռուսաստանն անցել է էներգակիրների վաճառքի համաշխարհային գներին

ԱՊՀ երկրներին, Վրաստանին, Ադրբեջանին և Բալթիայի պետություններին վաճառվող էներգապաշարների՝ նավթի և գազի գները Ռուսաստանի ձեռնարկություններն ու կազմակերպությունները հունվարի 1-ից սահմանել են համաշխարհային գներով: Վաճառքը կկատարվի կամ ԱՄՆ դոլարներով, կամ հատուկ որոշված ռուբլու համապատասխան կուրսով, ասվում է ռուսաստանյան համապատասխան գերատեսչությունների ղեկավարներին ուղղված կառավարական հեռագրում: Այս տարվա առաջին եռամսյակում կուրսը որոշված է 425 ռուբլի 1 դոլարի դիմաց:

Այս կուրսից ելնելով, ռուսական բենզինը կարժենա 85 հազար ռուբլի մեկ տոննայի դիմաց, դիզելային վառելանյութը՝ 68 հազար ռուբլի, մազութը՝ 34 հազար ռուբլի: Ռուսաստանի սպառողները ներկայումս նավթամթերքները գնում են 2-3 անգամ էժան գներով:

Հեռագրում ասվում է, թե նախկին Խորհրդային Միության երկրների հետ հաշվարկների նման ձևը կկատարվի միայն այն դեպքում, երբ բացակայում են հատուկ միջկառավարական համաձայնություններ գների մասին (համաձայնությունների կնքման դեպքում գների մակարդակը կորոշվի առանձին):

Ռուսաստանը 1992 թ. նախկին Խորհրդային Միության երկրներ է առաքել շուրջ 88 մլն տոննա նավթ, 109 մլրդ խմ գազ, 4.3 մլն տոննա բենզին, 5.7 մլն տոննա դիզելային վառելանյութ և 5.9 մլն տոննա մազութ:

Տնտեսություն

Դոնբաս չենք դառնա, բայց աղքատ էլ չենք

Համակողմանի շրջափակումն ու էներգետիկ ճգնաժամը մի առավելություն ունեն՝ ստիպում են ավելի լրջորեն վերաբերվել սեփական պաշարներին: Ճիշտ է, Հայաստանում ածխի որոշ պաշարների առկայության մասին վաղուց է հայտնի, և ոչ ոք առանձնապես չզարմացավ, երբ 1971 թվականին Իջևանում անտառապահը տապալված ծառի արմատների տակ ածխի շերտ նկատեց, բայց հայտնագործությունն այդպես էլ պատշաճ ուշադրության չարժանացավ, և մի քանի հետազոտություններից հետո հարցը կարծես մոռացվեց:

Կարիքն ստիպում է ավելի մեծ ուշադրության արժանացնել ժամանակին տարբեր նկատառումներով անտեսված պաշարները: Եվ ահա, ինչպես տեղեկացանք Իջևանի շրջանի գործկոմի նախագահի տեղակալ Վարուժան Ներսիսյանից, շրջանի Հովք գյուղի մերձակայքում ածխի արդյունահանման նախապատրաստական աշխատանքներն արդեն սկսվել են: Ճիշտ է, տարածքի մի մասն անտառապատ է, և ստիպված են ծառեր կտրել, այնուամենայնիվ պրն. Ներսիսյանի խոսքերով, «երբ այսպես շարունակվի, այդ ծառերը 4-5 տարվա ընթացքում միևնույն է կտրվելու են, ուստի ավելի լավ է դա կատարել նպատակային ձևով»:

Ինչպես հայտնեց Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի և վառելիքի նախարարության գլխավոր մասնագետ Անդրանիկ Աղաբալյանը, ներկայումս Հայաստանում հայտնի են քարածխի 4 հանքավայրեր՝ Իջևանի և Այգեձորի (Իջևանի շրջան), Շամուտի (Թումանյանի շրջան) և Ջերմանիսի (Եղեգնաձորի շրջան): Հայտնի է նաև Ջաջուռի գորշ ածուխը: Ըստ պրն. Աղաբալյանի, դրանց մեջ արդյունաբերական և ծախսային հաշվեկշռով առանձնանում է Իջևանի հանքավայրը, որի քարածուխն ըստ նախնական տվյալների կոքսացող է: Ներկայումս այնտեղ իրականացվում են նախնական հետախուզական աշխատանքներ:

Պրն. Աղաբալյանը տեղեկացրեց նաև, որ Հայաստանի ընդերքի օրենսգրքի համաձայն, թույլատրվում է հետախուզական աշխատանքներին զուգահեռ իրականացնել նաև փորձ-արդյունաբերական հանույթ, և ներկայումս այդպիսի հանույթ կատարվում է բնության պահպանության նախարարության և անտառտնտեսության կողմից հատկացված 1 հեկտար տարածության վրա: Այդ հատվածում նախնական տվյալներով մոտ 20 հազար տոննա ածուխ կա: Նախատեսվում է, որ Իջևանի ածխի մեծ մասը կարդյունահանվի ստորգետնյա եղանակով: Եվ այնուամենայնիվ այս ամենը միայն նախնական ենթադրություններ են, որովհետև հետախուզական աշխատանքները կավարտվեն միայն 1996 թվականին:

Ընդհանրապես կոքսացող ածուխն օգտագործվում է սև մետալուրգիայում, և այն էներգետիկ նպատակներով օգտագործելը ուղղակի ավելորդ է: Բայց Հայաստանի համար սև մետալուրգիան միայն հեռանկար է, և թեև Անդրկովկասի երկաթի պաշարները գտնվում են Հայաստանում (Աբովյանի, Հրազդանի և Գորիսի շրջաններ), այնուամենայնիվ մեր հանրապետությունում արդյունաբերության այդ ճյուղի ստեղծումը [illegible] խնդիր է: Ուստի, ըստ պրն. Աղաբալյանի, երբ պարզվի, որ Իջևանի ածուխը իսկապես կոքսացող է, առայժմ կարելի է այն փոխանակել ավելի էներգետիկ ածխի հետ:

Մասնագետի կարծիքով, առայժմ չարժե քննարկել հանքավայրերի շահագործման նպատակահարմարության ու շահավետության խնդիրը, որովհետև Հայաստանը փաստորեն շրջափակման մեջ է և այլընտրանք չունի:

Մի խոսքով, անհրաժեշտ է այնպես տնօրինել հանրապետության ներքին հարստությունները, որպեսզի հետագայում ավելորդ շռայլության համար զղջալու առիթներ չունենանք:

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Հս. Կովկաս

ՆԳՆ զորքերի քանակը 30-35 հազար մարդ

Հյուսիսային Կովկասի տարածքում ստեղծվել է Ռուսաստանի ՆԳՆ զորքերի առաջին ռազմական օկրուգը: Դրա ազդեցության ոլորտում ընդգրկվել են Ռոստովի և Վոլգոգրադի մարզերը, Ստավրոպոլի և Կրասնոդարի երկրամասերը, ինչպես նաև Հյուսիսային Կովկասի բոլոր հանրապետությունները, բացի Չեչնիայից, «ՌՖ»-ին հայտնի դարձավ ներքին զորքերի լրատվական կենտրոնում: Օկրուգի շտաբը գտնվում է Դոնի Ռոստովում: Զորքերի կազմում կլինեն 35-35 հազար զինծառայողներ: Լրատվական կենտրոնում ընդգծեցին, որ օկրուգի ստեղծումը կապված է ներքին զորքերի կառուցվածքային փոփոխությունների հետ:

Ռուսաստանի տարածքում այս տարի կստեղծվեն 7 այդպիսի օկրուգներ: Մոսկվայի, Սանկտ-Պետերբուրգի, Եկատերինբուրգի, Նովոսիբիրսկի, Խաբարովսկի, Նիժնի Նովգորոդի, ինչպես նաև մոսկովյան օպերատիվ նշանակության հատուկ զորամասեր, որոնք կունենան ռազմական օկրուգի կարգավիճակ:

digitised by A.R.A.R.@

Քաղաքական

ԳՈՐԾ ԵՎ ՕՐԵՆՔ

Այսօր մամուլում քննարկվում է երկու հիմնական թեմա. Հայաստանի աշխարհաքաղաքական դիրքը եւ ներքին կյանքը, նախ եւ առաջ այն կառուցվածքային փոփոխությունները, որոնք անհրաժեշտ են տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական ոլորտներում հանրապետությունը ճգնաժամից դուրս բերելու համար:

Արտաքին քաղաքականությանը վերաբերող խոսակցությունները բազմաբնույթ են եւ արդեն իսկ «իզմերի» առիթ են տվել: Փաստորեն, գոյություն ունի չորս տեսանկյուն: Առաջինը Հայաստանը դիտարկում է Հայաստան-Իրան-արաբական երկրներ շղթայի օղակներից մեկը: Երկրորդը Ռուսաստանը չի տարանջատում Արեւմուտքից եւ Հայաստանի ապագան տեսնում է ինչպես Ռուսաստանի, այնպես էլ Արեւմուտքի հետ համագործակցելու մեջ: Երրորդը քարոզում է համաստված խաղաղություն: Չորրորդը ելնում է ազգի բնկարանից եւ միջանկյալ բնույթ ունի:

Մեզ ավելի շատ հետաքրքրում է քննարկվող թեմաներից երկրորդը, այսինքն, ներքին քաղաքական ոլորտը, նրանում ստեղծված ճգնաժամային իրավիճակը եւ առաջարկվող դեղատոմսերի իսկությունը: Բայց, ըստ երեւույթին, նախ եւ առաջ պետք է պարզել, թե ինչ է Հայաստանն այսօր, արդյոք ներկա իրավիճակն ինչ-որ ձեւով դասակարգելի է եւ նմանատիպ այլ հարցեր:

Մի սկզբնական եւ սկզբունքային հարցադրում. կարելի՞ է արդյոք Հայաստանը դասել զարգացող երկրների շարքին: Գուցե հինգ տարի առաջ այս հարցադրումն արդիական չլիներ եւ նույնիսկ զարմանք առաջացներ, բայց այսօր, երբ իրավիճակը փոխվել է, այն զուրկ չէ տրամաբանությունից:

Միանշանակ պատասխանելը դժվար ու անշնորհակալ գործ է, առավել եւս, որ թե գիտական ու ստեղծագործող մտավորականության հոծ բանակի գոյությունը, թե արդյունաբերական ներուժը, որը ժամանակին զարգացել էր Հայաստանում, հակառակն են վկայում: Բայց երբ հիշենք, որ հանրապետության տնտեսական զարգացումն ընթացել է «բաց ցիկլի» սկզբունքով, այսինքն կառուցվել են գործարաններ, որոնք արտադրել են վերջնական արդյունքի ընդամենը բաղադրիչներ, իսկ մտավորականության գոյությունը հիմնականում ֆինանսավորվել է կենտրոնից, եւ այժմ բոլորս վկա ենք առաջինի ու երկրորդի բեկված վիճակին, այդ փաստարկն անհամոզիչ է թվում: Համենայն դեպս, չմոռանալով, որ Հայաստանը զարգացող երկիր է, նշենք, որ զարգացող երկրներն ունեն որոշակի ընդհանրություններ, որոնք առկա են նաեւ մեր դեպքում: Նախ, պետական իշխանությունը զարգացող երկրներում կենտրոնական իշխանության դեմ պայքարի արդյունք է: Կարելի է խոսել նրա համաժողովրդական բնույթի մասին, չանտեսելով այն փաստը, որ ամեն մի իշխանություն ունի իր որոշակիորեն ընդգծված սոցիալական հենարանը: Խոսքն, իհարկե, սկզբունքի մասին է:

Զարգացող երկրներին հատուկ է պետական իշխանության սինկրետիկ բնույթը, գործադիր, օրենսդիր եւ դատական իշխանությունների տարբերակումը հստակ չէ, կառավարողները հենվում են հնից մնացած սոցիալական կառույցների վրա, մեծ նշանակություն ունի սուբյեկտիվ գործոնը: Որպես օրենք, այդ ավանդական սոցիալական կառույցները ոչ թե օգնում, այլ խանգարում են իշխանություններին բարեփոխումներ անցկացնել:

Բոլոր զարգացող երկրները բնութագրվում են բարդ տնտեսական եւ սոցիալական կառուցվածքով: Սա չի բացառում, որ դաշինքը սոցիալական ուժերի միջեւ հնարավոր է, իհարկե, ոչ թե գաղափարական, այլ մոտակա քաղաքական նպատակների շուրջ: Ճիշտ մշակված քաղաքականության դեպքում պետական իշխանությունը հնարավորություն ունի հենվել բոլոր սոցիալական ուժերի վրա:

Գործադիր իշխանությունը զարգացող երկրներում ավելի ուժեղ է, քան օրենսդիր իշխանությունը: Դա բացատրվում է բարեփոխումները կյանք ներմուծելու անհրաժեշտությամբ, երբ պահանջվում է ուժեղ ու անխափան աշխատող գործադիր իշխանություն: Ասվածը, իհարկե, չի բացառում օրենսդիր իշխանության գոյությունը, որը ձգտում է հակակշռի դերին:

Սրանք են այն ընդհանուր գծերը, որոնցով բնութագրվում են բոլոր զարգացող երկրները:

Հայաստանում ներկա իշխանությունները ձեւավորվել են կենտրոնի դեմ պայքարի ընթացքում: Այդ պայքարն ուներ իր առանձնահատկությունները (Ղարաբաղ): Քանի որ կենտրոնին, հետագայում եւ Ռուսաստանին շահավետ չէր Ղարաբաղի հարցի վերջնական լուծումը, եւ հաշվի առնելով այն իրողությունը, որ Հայաստանը ԽՍՀՄ նախկին հանրապետությունների շարքում ամենակախյալներից մեկն էր թե տնտեսապես, թե քաղաքականապես (բարքական գործոն), նոր իշխանություններին չհաջողվեց անցած ժամանակահատվածում լուծել առաջ քաշած թե տնտեսական, թե քաղաքական խնդիրները, դրանով իսկ առաջացնելով ժողովրդի դժգոհությունը: Որոշ իմաստով անհստակ քաղաքականությունը հանգեցրեց այն բանին, որ համաժողովրդական կարգախոսներով ընտրված իշխանություններն սկսեցին մեկուսանալ ժողովրդից, իրենց հենարանը փնտրելով առանձին սոցիալական խմբերի շրջանում:

Խարխլելով գոյություն ունեցող կառավարման մեխանիզմները, նոր իշխանությունները չկարողացան ստեղծել փոփոխված պայմաններին համապատասխանող կառավարման մի մոդել, որն ուղղված լիներ ծառացած խնդիրների լուծմանը: Այդ կապակցությամբ պետք է նշել, որ կոմունիստական իշխանության յուրահատուկ տարիների ընթացքում գործադիր իշխանությունը շատ ավելի ազդեցիկ դեր ուներ, քան օրենսդիրը: ԽՍՀՄ նախկին տարածքում անկախ պետությունների ձեւավորման գործընթացի պայմաններում օրենսդիր իշխանությունները, որպես որոշակի հակակշիռ գործադիր իշխանություններին, սկսեցին ավելի որոշակի դեր խաղալ: Այս ընթացքն իր լրիվ դրսեւորումն ստացավ Հայաստանում, ներկա ռազմաքաղաքական իրադրության պայմաններում:

Ինչպես տեսնում ենք, մեզանում նկատվում են այն երեւույթները, որոնք հատուկ են զարգացող երկրներին. իշխանությունների տարբերակումը բաց է, գործադիր իշխանությունը հենվում է հնից մնացած համակարգի վրա, ձգտում է աշխատել շրջանցելով օրենսդիր իշխանությունը, որն իր հերթին առայժմ չի ձեւավորվել որպես այդպիսին: Եւ փաստորեն գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունների բախումը՝ գումարած արտաքին հանգամանքները, հանրապետությունում ճգնաժամային իրավիճակ են ստեղծում:

Ասվածը քննարկենք ավելի հանգամանորեն: Ընդհանրապես պոզիտիվիզմի տեսանկյունից, որի վրա հիմնված է ողջ արեւմտյան քաղաքագիտությունը, վարչակառավարչական համակարգի բարելավումը հասարակական գիտության հիմնական նպատակներից մեկն է. «Ժամանակակից հասարակությունը վերակազմակերպում է պահանջում գիտական մեթոդների եւ տեխնիկայի հիման վրա, եւ այդ վերակազմակերպումը իրականացվում է կամ քաղաքական *ռեվոլյուցիայի* կամ սոցիալական *էվոլյուցիայի* միջոցով» (*Լ. Ուորդ*): Ողջ քաղաքակիրթ աշխարհը հակված է դեպի երկրորդ ուղին: Պետության գոյատեւումը պահանջում է կառավարման համապատասխան մեխանիզմներ, եւ առաջին հերթին իրավական գործառնող համակարգ: Առանց այդ համակարգը ստեղծելու պետությունը չի կարող իրականացնել երկարաժամկետ կառավարչական գործունեություն: Ասվածը նախ եւ առաջ ենթադրում է սահմանադրության մշակում, որում հստակ բաժանված են օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների ֆունկցիաները:

Ընդհանրապես իշխանությունների տարանջատման գաղափարը բոլոր զարգացած երկրներում դրված է սահմանադրական հիմքերի վրա, եւ ելնելով աշխատանքի բաժանման սկզբունքից, ենթադրում է ինչպես իշխանությունների որոշակի ինքնուրույնություն, այնպես էլ փոխադարձ հսկողություն:

Արեւմտյան երկրներում գոյություն ունեն իշխանությունների տարանջատման երկու մոդելներ: Առաջինը հիմնված է անգլիացի փիլիսոփա ու քաղաքական մտածող Լոկկի գաղափարների վրա, ենթադրում է օրենսդիր իշխանությունների գերակայությունը եւ հատուկ է կառավարման պառլամենտական ձեւ ունեցող երկրներին (Մեծ Բրիտանիա): Երկրորդ մոդելը հիմնված է Մոնտեսքյոյի գաղափարների վրա, ենթադրում է իշխանությունների անկախություն եւ փոխադարձ հսկողություն եւ հատուկ է նախագահական կառավարում ունեցող հանրապետություններին (ԱՄՆ):

Հայաստանը չի կարելի համարել ոչ նախագահական, ոչ էլ խորհրդարանական հանրապետություն նախ եւ առաջ այն պատճառով, որ չի մշակված հանրապետության սահմանադրությունը: Տեղի չի ունեցել նոր իշխանության լեգիտիմացիան: Ի դեպ, բացի իր լայն իմաստից, լեգիտիմացիայի տակ հասկանում են իշխանությունների ընդունակությունը ժողովրդին հավատ ներշնչելու իր իսկ ստեղծած քաղաքական համակարգի հանդեպ: Այսօր հանրապետությունում այդ հավատը բացակայում է:

Ո՞րն է դրա պատճառը: Ի հակադրություն բազմիցս արտահայտված այն մտքին, թե էվոլյուցիոն ճանապարհը շատ ավելի գերադասելի է, քան հեղափոխականը, Հայաստանում, եւ ոչ միայն Հայաստանում, գերակշռող դարձավ երկրորդ տարբերակը: Արդիականացման տեսությունը պնդում է, որ իշխանության փոփոխության նպատակը ոչ թե ձեւավորված կառույցների խարխլումն է, այլ նրանց նոր որակավորություն հաղորդելը: Իսկ մեզանում, նաեւ ԱՊՀ բոլոր երկրներում արդեն իսկ ձեւավորված կառույցները փլուզվեցին, նոր ստեղծվածները չկարողացան փոխարինել նրանց: Հայաստանում այժմ գոյություն ունի երկու, իսկ սահմանամերձ շրջաններում երեք իրարից անկախ գործադիր իշխանություն: Խոսքը տեղական ինքնակառավարման մարմինների, նախագահի ներկայացուցիչների եւ զինվորական պարետների մասին է:

Երկրորդ պատճառն այն է, որ հին համակարգը եւ նրանում ձեւավորված մաֆիոզ կառույցները մեծ չափով ազդում են այսօրվա գործընթացների վրա: Տեղի է ունենում իշխանությունների որոշ շերտերի եւ մաֆիայի սերտաճում, որին շահավետ է ներկայիս անարխիան առավելագույնս օգուտ քաղելու համար:

Պատերազմական իրավիճակը, շրջափակումները, փախստականների եւ աղետի գոտու առկայությունը նույնպես ապակայունացնում են դրությունը:

Չորրորդ պատճառն իշխանությունների հաճախ ոչ մասնագիտական մոտեցումն է տնտեսական, սոցիալական հարցերի լուծմանը եւ ապագան հաշվարկելու անընդունակությունը:

Ինչ վերաբերում է օրենսդիր իշխանությանը, բոլորին հայտնի են ընդունված օրենքների բացերը: Հողը սեփականաշնորհվեց առանց հողի վրա աշխատելու միջոցների, անասունները առանց անասնակերի եւ այլն: Շատ կարեւոր օրենքներ դեռ սպասում են իրենց ընդունմանը:

Պարզ է, որ որոշ երեւույթներ օբյեկտիվ բնույթ ունեն: Երեւակայություն կլիներ պնդել, թե Հայաստանը կարող էր խուսափել արժեզրկումից, գործազրկությունից, կենսամակարդակի անկումից, քանի դեռ այս ամենը գոյություն ունի Ռուսաստանում: Ամեն մի փոքր պետություն, որը գտնվում է մեծ տերության ազդեցության ոլորտում, չի կարող լրիվ ինքնուրույն քաղաքականություն վարել: Բայց վերը նշված հանգամանքները, այսինքն գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունների բախումը բերում են առանց այն էլ ծանր վիճակի վատթարացմանը:

Ամերիկյան մենեջմենտի տեսաբաններից Պ. Դրաքերը դեռ 1974 թ. ձեւակերպել է այն սկզբունքները, որոնք արտահայտում են ժամանակակից կառավարման գիտության էությունը.

1. Համակարգի գործառնության հիմքը գիտական կառավարումն է:
2. Կազմակերպչական հիմնական սկզբունքը ապակենտրոնացումն է:
3. Որոշիչը կադրերն են եւ նրանց հետ աշխատելու մոտեցումները:
4. Ինֆորմացիան եւ նրա ճշգրիտ վերլուծությունը որոշումներ ընդունելու միակ ձեւն է:
5. Երկարաժամկետ պլանավորումը եւ կանխորոշումը բացերը վերհանելու ամենաստույգ միջոցն է:

Հուսանք, որ այս սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվում են զարգացած երկրներում, վերջապես կկիրառվեն եւ մեզանում: Այլապես...

ԱՐԱՄ ՅԱՎՐՈՒՄՅԱՆ
«ՀԱ» հետազոտական ծառայություն

Լուրերի Հոսք

Սերգեյ Շախրայը Ռուսաստան-Չեչնիա հարաբերությունների կարգավորող

Հունվարի 14-ին փոխվարչապետ, Դաշնակցային Ռուսաստանի ազգային քաղաքականության պետական կոմիտեի նախագահ Սերգեյ Շախրայը պետք է մեկներ Գրոզնի Չեչնիայի Հանրապետության ղեկավարության հետ բանակցություններ վարելու: Դրանց ընթացքում ենթադրվում է քննարկել տնտեսական համագործակցության, պաշտպանության, սահմանների անվտանգության, հանցագործության դեմ պայքարի, օսինգուշական հակամարտության հետեւանքների վերացման եւ Հյուսիսային Կովկասում իրավիճակի կայունացման հարցեր: Այսօր երեկոյան Շախրայը պետք է մեկնի Պյատիգորսկ Հյուսիսային Կովկասի ազգային շարժումների եւ կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպմանը մասնակցելու:

«ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում Շախրայն ընդգծել է, որ Գրոզնի կատարելիք իր այցը նպատակ ունի առաջին հերթին կայունացնել Մոսկվայի եւ Գրոզնիի փոխհարաբերությունները:

Այն հարցին, թե Շախրայի այցը Չեչնիայի մայրաքաղաք չի՞ նշանակում արդյոք, որ Ռուսաստանի ղեկավարությունը փաստորեն ճանաչում է Չեչնիայի Հանրապետության անկախությունը, փոխվարչապետը պատասխանեց. «Այդ բանակցություններում ես ղեկավարվելու եմ Դաշնակցային Ռուսաստանի սահմանադրությամբ, ինչպես նաեւ դաշնակցային պայմանագրով»:

«Սկզբունքորեն կարող եմ լեզու գտնել ցանկացած քաղաքական գործչի հետ, երբ համագործակցության համար հող կա», նշեց Շախրայը:

Նա հայտարարեց, թե իր դիրքորոշման հիմքում ընկած է Դաշնակցային Ռուսաստանի ամբողջականության սկզբունքը: Խոսելով իր ուժային եղանակով Ռուսաստանի ամբողջականության պահպանման մասին հայտարարության մամուլի խեղաթյուրումների մասին, Շախրայը նշեց. «Մամուլում գալիս միակողմանի տեղեկատվություններ են տարածվում իմ դիրքորոշման մասին: Երբ խոսում եմ ուժային մեթոդների մասին, խոսքը չի նշանակում, որ այդ մեթոդները պետք է օգտագործվեն ազգային հարցում: Բայց եթե ինչ-որ մեկը զենքը ձեռքին փորձում է խախտել Դաշնակցային Ռուսաստանի ամբողջականությունը, այդ դեպքերում պետությունը, եթե ինքն իրեն պետություն է համարում, պարտավոր է պաշտպանել իր եւ իր քաղաքացիների անվտանգությունը»: ■

լրագրային տառաձեւեր
համապատասխանում են
Times (Roman, Medium, Bold, Italic, BoldItalic)
Helvetica (Roman, Bold)
Folio (ExtraBoldCondensed, BoldExtraCondensed)
օգտագործելի են
Macintosh եւ IBM (Windows)
համակարգերում
խնայում են թանկարժեք
թուղթը եւ
ի վերջո, դրանք
գեղեցիկ են ...
դալլաքյան
TrueType
PostScript
dallakian
fonts
Գինն ըստ պայմանավորվածության
Բուկլետի համար դիմել Պավել Դալլաքյանին
Սբ Սարգիս եկեղեցի, Առաջնորդարան, հեռ. 587368

Աշխարհ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ. «ՄԻՐԱԺՆԵՐԻ» ԳՈՐԾԸ

Թայվանին 60 ռազմօդանավ վաճառելու պատճառով Ֆրանսիան կորցրել է իր հյուպատոսարաններից մեկը

Դը Գոլի ժամանակների Ֆրանսիան Արեւմուտքի առաջին պետությունն էր, որ Մաո Ձեդունի Չինաստանը ճանաչեց «մաքուր» եւ կուռ համաշխարհային սոցիալիզմի ճամբարի ղեկավար: Միտերանի Ֆրանսիան Անվտանգության խորհրդի անդամ առաջին տերությունն է, որ Դեն Սյաոպինի ճողարկված կապիտալիստական Չինաստանի հետ զժտվում է այն ժամանակներից ի վեր, երբ Պեկինի ղեկավարությունը հաղթահարեց 1989 թ. հունիսի 4-ի արյունալի դեպքերի հետեւանքով Արեւմուտքի ձեռնարկած պատժամիջոցները: Պեկինի զայրույթի հիմքում ընկած է Թայվանին ֆրանսիական «Միրաժ 2000-5» տիպի 60 ռազմօդանավերի վաճառքի թույլտվությունը: Դրա հետեւանքով Չինաստանի Կանտոն քաղաքում փակվեց Ֆրանսիայի հյուպատոսարանը:

Հյուպատոսարան 3,8 միլիարդ դոլլարանոց առեւտրական պայմանագրի դիմա՞ց: Թվում է, Պեկինն այնքան էլ բանիկ չի գնահատում իր պատժամիջոցները: Բայց Կանտոնը երկրի հարավային մայրաքաղաքն է եւ իրեն դրսեւորում է որպես Չինաստանի տնտեսության շարժիչ ուժ: Գուանդունի նահանգի տարեկան տնտեսական աճը 20 տոկոսից ավելի է: Հյուպատոսարանի փակման հետեւանքով կտուժեն Ֆրանսիայի արդյունաբերության խոշոր ընկերությունները. GEC-Ալսթոմը կզրկվի Կանտոնի մետրոյի կառուցման իրավունքից, Ֆրամատոմը՝ թերեւս ատոմակայանի կառուցման իրավունքից, իսկ Պեկինում Ալկատել ընկերությունը կկորցնի իր հեռախոսակայանների կառուցման հետ կապված կարեւոր պայմանագրեր:

Այս պատժամիջոցները թերեւս նախանշում են, որ չին-ֆրանսիական հարաբերությունները մրագնված կմնան մինչեւ Ֆրանսիայում ազգային նոր ժողովի ընտրությունը: Երկու տարի առաջ Պեկինը, որը դեռեւս դուրս չէր եկել մեկուսացումից, այլ էր փակել Թայվանի նավատորմին ֆրանսիական ֆրեգատների վաճառքի վրա:

Սակայն Չինաստանը, «Financial Times»-ի արտահայտության համաձայն, դարձել է «անըմբռնելի» գործընկեր, որը «վերականգնել է» Դեն Սյաոպինին, նրան դարձնելով տարվա մարդ: Արդ, Պեկինի համար Արեւմուտքում հորիզոնը հանկարծ մռայլվեց. Միացյալ Նահանգները թույլատրեց Թայվանին F-16 տիպի 150 ռազմօդանավերի վաճառքը, «հին բարեկամ» Ջորջ Բուշի փոխարեն ընտրվեց անծանոթ Բիլ Քլինթոնը, Լոնդոնի հետ առճակատում սկսվեց Հոնկոնգի առնչությամբ, Ֆրանսիան «Միրաժներ» վաճառեց: Վերջապես, հարաբերությունների ներկա բարդացման վճռական տարրերից մեկը դարձան դեկտեմբերի 19-ին Թայվանում անցկացված ընտրությունները: Դրանք ոչ միայն ժողովրդավարության առաջին քայլը դարձան Չինաստանում, այլեւ ցուցադրեցին գոմինդանական վարչակարգի խարխլումը, որը, Պեկինի արտահայտության համաձայն, դարձել է «օտարերկրյա դավադիրների» գործակիցը:

«Պաշարված միջնաբերդի» պաշտպանների իրենց հին ցնորքներով բռնված Պեկինի ղեկավարները փոփոխում են իրենց ռազմավարությունը: F-16 ինքնաթիռների վաճառքի պատճառով Միացյալ Նահանգներին հասցեագրված սպառնալիքներն ավելի շուտ քաղցր պտուղներ տվեցին. կնքվեցին միլիարդանոց պայմանագրեր, տրվեցին բարեկամության խոստումներ: Ամերիկայի հետ կատարված առեւտրի շնորհիվ այս տարի Չինաստանի ստացած 20 միլիարդ դոլլարն անչափ կարեւոր է վարչակարգի կայունության համար: Պեկինը «բոլոր մեծ կամ փոքր երկրներին վերաբերվում է հավասարապես»: Սակայն որոշ երկրներ մյուսներից ավելի հավասար են: ■

ԱՊՀ

Ուռճել միջուկային զենքի տեսական պատկանելությունը

ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը մտադիր է անցկացնել Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի եւ Ղազախստանի պաշտպանության նախարարների հանդիպում հունվարի 21-ին Մինսկում, Համագործակցության երկրների նախագահների հանդիպման նախօրեին: Այդ հանդիպման նպատակն է համաձայնության գալ Ռուսաստանի սահմաններից դուրս գտնվող միջուկային զենքի տեսական պատկանելության վերաբերյալ մինչեւ START-2 պայմանագրի վավերացումը:

Ինչպես «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում նշեց ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար ավիացիայի մարշալ Եվգենի Շապոշնիկովը, նմանատիպ հանդիպման անհրաժեշտությունը թելադրված է նրանով, որ Բելառուսի, Ղազախստանի եւ Ուկրաինայի տարածքում տեղակայված հրթիռային զորքերը դեռ չունեն տեսական պատկանելություն: Նրա կարծիքով, այդ պատճառով չեն լուծվում զինծառայողների սոցիալական պաշտպանվածության բազմաթիվ խնդիրներ, գործնականում չի գործում կոլեկտիվ անվտանգության մասին Տաշքենդի պայմանագիրը, չի ճշտվել ԽՍՀՄ-ի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների կրճատման մեխանիզմը:

Մարշալը գտնում է նաեւ, որ անվտանգության մակարդակի նվազում է նկատվում այն պատճառով, որ ժամանակին չեն անցկացվում ընթացիկ աշխատանքներ միջուկային հրթիռների վրա: Ե. Շապոշնիկովը համոզված է, որ այդ հարցում անհրաժեշտ է որոշակիություն: «Ուկրաինան պետք է կամ հայտարարի, որ միջուկային պետություն է, կամ կոնկրետ քայլեր ձեռնարկի իրականում ոչ միջուկային երկիր դառնալու ուղղությամբ», հայտարարեց գլխավոր հրամանատարը:

Պատասխանելով ԱՊՀ առաջագայի մասին հարցին, մարշալը գտնում է, որ Համագործակցության մասնակիցները պետք է սերտ տնտեսական եւ ռազմական համագործակցության մեջ լինեն որոշակի իրավունքներով օժտված համակարգող մարմինների հետ: «Այդ ժամանակ հնարավոր կլինի միացյալ զինված ուժերի սահմաններում ստեղծել երեք պետությունների՝ Բելառուսի, Ուկրաինայի եւ Ղազախստանի ստրատեգիական ուժերի հրամանատարությունը, քանի որ այդ երկրների տարածքում են գտնվում միջուկային միջոցները», նշեց Ե. Շապոշնիկովը: ■

Լուրերի Հոսք

Իսրայելի գործարարները վճարում են ազգային անվտանգության համար

Ինչպես հաղորդում է «Իսրայելի ձայն» կայանը, Իսրայելի կենտրոնական մամուլը հրապարակել է երկրի 10 գործարար մարդկանց անունները ու լուսանկարները, որոնք առավել խոշոր գումարներ են հատկացրել անցած տարում քաղաքական կուսակցություններին, հետազոտական կենտրոններին եւ Իսրայելի քաղաքական-հասարակական համակարգի գործունեությունն ու ազգային անվտանգությունն ապահովող այլ կառույցներին: Կայանն առանձնապես կարեւորում է այն նյութատեխնիկական օգնությունը, որը գործարարների կողմից տրամադրվել է ոչ պաշտոնական, անկախ հետազոտական կառույցներին, որոնք հասկանալի պատճառներով տեսական կամ կուսակցական ֆինանսավորում չունեն:

Սիրիան բանակցությունները շարունակելու կոչ է անում

Ինչպես հաղորդում է «Իսրայելի ձայն» կայանը, Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ ալ Շարաան կոչ է արել արաբական երկրներին շարունակել Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունները Իսրայելի հետ: Միաժամանակ, Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության պաշտոնական խոսնակը հայտարարել է, թե պաղեստինցիները բանակցությունների սեղանի շուրջ չեն նստի այնքան ժամանակ, քանի դեռ 415 արտաքսված պաղեստինցի արմատականները չեն վերադարձվել իրենց բնակավայրերը:

«Իսրայելի ձայն» կայանը հաղորդում է, որ Հորդանան գետի ձախ ափի (գրավյալ տարածքներ) բնակավայրերում տեղի է ունեցել երկու հզոր պայթյուն: Զոհերի եւ վիրավորների մասին չի հաղորդվում: «Ազատություն» կայանը անդրադառնալով Իսրայելում պաղեստինցիների արտաքսման փաստի արձագանքներին, հաղորդում է, որ հրեական ծայրահեղ կրոնական կազմակերպությունները դատապարտել են պաշտոնական Թել Ավիվի գործողությունները եւ պատրաստակամություն հայտնել իրենց հարկի տակ ընդունել եւ պաշտպանել արտաքսյալ պաղեստինցիներին:

Մոլդովայի խորհրդարանի նախագահը դեմ Սնեգուրի հայտարարությանը

Հանրապետության կարգավիճակի հստակեցման անհրաժեշտության մասին հայտարարությունը «սեպ է խրել խորհրդարանի անդամների միջեւ, դարձել է կռվախնձոր»: Այդ մասին «Ցարա» («Երկիր») թերթում տպագրված հոդվածում նշել է Մոլդովայի խորհրդարանի նախագահ Ալեքսանդր Մոշանուն: Նա ընդգծել է, որ այդ թեմայով խոսակցությունները չեն նպաստում հստակեցմանը, այլ ավելորդ բարդություններ են ստեղծում: «Այժմ քախվում են երկու տեսակետներ, ընդգծել է խոսնակը, կամ մենք պաշտպանում ենք մեր անկախությունը, հենվելով Ռումինիայի հետ սերտ կապերի վրա, կամ էլ մեկնում ենք ընդունում մեր եղբայրներին եւ հանրաքվե անցկացնում»: Գերագույն խորհրդի նախագահը Մոլդովայի համար աղետ է համարում անդամակցությունը ԱՊՀ-ին: Նրա կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հետ կապերի պահպանման եւ ուժեղ գոտու գոյության պատճառով Մոլդովան չի կարող վարել զերծ անկախ քաղաքականություն, չունի ֆինանսական եւ տնտեսական իրական ինքնուրույնություն: Մինչդեռ հունվարի 28-29-ը Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրը Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի հրավերով կայցելի Ֆրանսիա: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեց նախագահի լրատվության կենտրոնի ղեկավարը, այցելության ընթացքում ենթադրվում է ստորագրել երկկողմանի համագործակցության մի շարք համաձայնագրեր: Մոլդովայի նախագահը մտադիր է ստորագրել փարիզյան [illegible] ■

Ֆրանսիա

Կորսիկա. Մաֆիական հորձանք

«Կորսիկայում իրավիճակը որքան փոխվում, այնքան էլ անփոփոխ է մնում», հեգնանքով ասում է բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը: Այլ կերպ ասած, թեեւ Ֆրանսիան վերջին տասը տարում կղզու յուրահատկությանը համապատասխանող կարգավիճակ եւ միջոցներ հատկացնելու նպատակով բազմիցս քննարկել է Կորսիկայի հարցը, նրա բարի կամքը բախվել է խոչընդոտների: 1992 թ. կատարված 40 սպանություն մռայլ մրցանիշով, որին գումարվում են շուրջ 500 մահափորձեր, բազմաթիվ զինված կողոպուտներ եւ համատարած բռնաշորթությունը, Կորսիկան խրվել է բռնությունների մեջ, որոնց տակ են տալիս մաֆիոզ հորձանքը եւ ազգայնական կասկածելի շարժառիթները:

Նույնիսկ ազգայնականների շարքերում վտանգից նախազգուշացնող ձայներ են լսվում: Ազգայնական պատասխանատու գործիչներից մեկը՝ պատմաբան Իվ Ստելլան իր «Ազոռա» նոր ամսագրում գրում է. «Հայրենասերների ժամանակներին ներքուստ հաջորդում է կոռուպցիայի զինվորների ժամանակը... Գլխավոր հարցը ոչ թե քաղաքական բռնությունները են, այլ գաղտնիությունը, որն անըմբռնելի է թվում: Արդյոք դա անհրաժեշտությո՞ւն է: Ազգայնականները հին եւ վտանգավոր ուղի են բռնել»: ■

Տաջիկստան

Կառավարական զորքերը «ճեղել են» զինված ընդդիմությանը

Տաջիկստանի կառավարական զորքերը երկուշաբթի երեկոյան հաջողությամբ ավարտել են Դուշանբեից 80 կմ դեպի արեւելք գտնվող Օբիգարմ քաղաքի մոտ զինված ընդդիմության դեմ տարվող ռազմական գործողությունը: Ընդհարման ընթացքում զոհվել է կառավարական զինվորներից մեկը, մյուսը՝ վիրավորվել: Երեքշաբթի երեկոյան Ռոգանի ՀԷԿ-ի մոտ սկսվել են նոր զինված գործողություններ: Այստեղ ապրում են 7,5 հազար ռուսալեզու հիդրոշինարարներ: Ռազմական մասնագետների կարծիքով, ընդդիմության հսկողության տակ գտնվող Ռոգանը գրավելն ավելի դժվար կլինի, քան Օբիգարմը, քանի որ կառավարական զորքերն այստեղ չեն կարող օգտագործել ավիացիան: Միեւնույն ժամանակ «Իզվեստիա» թերթին տված հարցազրույցում Տաջիկստանի խորհրդարանի նախագահ է. Ռահմանովը ժխտեց այն լուրը, թե ՆԳՆ հատուկ բրիգադը պատրաստվել է Թերմեզի ուզբեկ սպաների օգնությամբ, եւ որ «գրահատեխնիկան ու ավիացիան հատկացվել են ուզբեկական կողմից»: Նախագահը կարծիք հայտնեց, որ քանի դեռ «չի հանձնվել ամբողջ անօրինական զենքը, իրավիճակի կարգավորման մասին խոսք լինել չի կարող»: Տարբեր աղբյուրների վկայությամբ, ընդդիմության ձեռքին է գտնվում ավելի քան 30 հազար միավոր հրազեն: ■

«Ազգ» թերթի համակարգչային շարվածքը կատարվում է Apple® Macintosh®

Համակարգիչների տեխնիկական սպասարկում եւ ուսուցում, գովազդների, խորհրդանիշների, ֆիրմային նշանների, հրավիրատոմսերի, տարբեր տեսակի ազդագրերի եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման աշխատանքներ, գունավոր նկարների եւ ձեւավորումների գունաբաժանում ժապավենի վրա 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ: Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ամբողջական տառատեսակներ:

Դուք կկատարեք ձեր երեւակայության բարձր մակարդակով:

Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ, ☎ 58-18-41, 56-28-63

Լուրեր-Համառոտ

Բոմբեյից փախչող քաղաքացիները ճզմվում են կայարանում

Հազարավոր խուժաններ ճզմվեցին Բոմբեյ քաղաքի երկաթգծի կայարանում, երբ փորձում էին փախչել քաղաքից, որտեղ առնվազն 137 մարդ է զոհվել ընդհարումների հետեւանքով: Ոստիկանությունը հայտարարեց, որ 15 շրջաններում արտակարգ դրություն է հաստատվել, որտեղ 2800 մարդ ձերբակալվել է:

Ռուսաստանի միլիցիան գործում է

Ռուսաստանի միլիցիայի հատուկ ստորաբաժանումների աշխատակիցներին անցյալ տարի հաջողվել է կանխել գնացքների 26 գավթում եւ թռիչքադաշտերի 56 շրջափակում: Այդ ստորաբաժանումները գործում են երկաթուղու 19 կայարաններում, ծովային 5 նավահանգիստներում եւ 31 օդանավակայաններում, հունվարի 12-ին ՌԴ ՆԳՆ-ում կայացած բրիֆինգում հայտնեց ՆԳՆ տրանսպորտի գծով ներքին գործերի գլխավոր վարչության պետ, միլիցիայի գեներալ-մայոր Ա. Ռոմախովը: Ըստ նրա տվյալների, վերջերս Չեչնիայի տարածքում գնացքների կողոպուտները փոքր-ինչ նվազել են համատեղ ուղեկցման ջոկատների ստեղծման շնորհիվ: Շերեմետեւոյում կատարվող բազմաթիվ գողությունների մասնակիցները այդ օդանավակայանի աշխատողներն են, հայտնել է Ա. Ռոմախովը: Նրա խոսքերով, ներկայումս Շերեմետեւոյում հանցագործությունների թիվը նվազել է 40 տոկոսով:

Գաղթականներ Տյումենում

Տյումենի մարզում աճում է գաղթականների թիվը: Ինչպես հունվարի 12-ին ՈՒԼԳ-ի թղթակցին հայտնեցին աշխատանքի եւ զբաղվածության մարզային վարչությունում, մարզում պաշտոնապես գրանցված է 1718 գաղթական: Ամենամեծ թվով գաղթականներ (700) են եկել Տաջիկստանից: Շատ են նաեւ Վրաստանից, Ադրբեջանից, Մոլդովայից եւ մյուս «թեժ կետերից» եկածները: Գաղթականներին սկսել են բնակեցնել մարզի ոչ միայն հարավային շրջաններում, այլեւ ամենահեռավոր հյուսիսային քաղաքներում եւ ավաններում:

Կրոնական ընկերակցություն Ռուսաստանում

Ռուսաստանում սկսել է գործել կրոնական ազատության միջազգային ընկերակցությունը, որն աշխարհի տարբեր երկրներում խղճի ազատության իրավունքի պաշտպանությամբ զբաղվող համանուն կազմակերպության բաժանմունքն է: Ընկերակցությունը տվյալներ կհավաքի Ռուսաստանի քաղաքացիների կրոնական ազատության վիճակի վերաբերյալ, կվերլուծի դրան առնչվող ռուսական օրենքները եւ կբացահայտի դրանց խախտումները: Իրավաբանական օգնություն ցույց կտա կրոնական կազմակերպություններին, կմշակի Ռուսաստանի բանակում այլընտրանքային ծառայության նախագծեր:

Հետախուզական տվյալների դերը չափազանցված է

ԽՍՀՄ-ի ատոմային ռումբի ստեղծման մեջ ամերիկյան միջուկային զենքի մշակումների վերաբերյալ խորհրդային հետախուզության տվյալների դերը հաճախ չափազանցվում է: Այս կարծիքն է հայտնել Ռուսաստանի «Կուրչատովի ինստիտուտ» գիտական կենտրոնի ավագ գիտաշխատող Յու. Սմիռնովը: Նրա խոսքերով, 1949 թ. խորհրդային ատոմային ռումբի առաջին պայթեցման համար որոշված է եղել օգտագործել պայթուցիչ սարքի արդեն ստուգված ամերիկյան սխեման: Մինչդեռ հայրենական կառուցվածքն առավել հեռանկարային է եղել: Այդ սարքի պայթեցումն իրագործվեց 1951 թ., որը ԽՍՀՄ-ում ատոմային զենքի երկրորդ փորձարկումն էր: Հայրենական ռումբը ամերիկյանից կիսով չափ թեթեւ էր եւ կրկնակի անգամ հզոր, ասել է Սմիռնովը:

Մարզական

Լիբանանյան օրագրից

ՄԵՐԺՎԱԾ ՄԱՐԶԻՉԸ

Սուրեն Բարսեղյան

Նրան էլ անակնկալ ձեւով հանեցին «Արարատ»-ից: Պատճառն անհեթեթ էր, իբր ակումբի հետ պայմանագիր կնքելու դիմումի մեջ ավելորդ պահանջներ է ներկայացրել: Դա պայմանագիր կնքելու 1-ին փորձն էր, եւ թիմի կամ ակումբի ղեկավարները կարող էին բացեիբաց ասել, որ նրա այսինչ պահանջներն ի վիճակի չեն կատարել եւ ընտրությունը նրանն է, եթե այդ պայմաններով աշխատելը ձեռնտու չէ, ճանապարհն ազատ է: Բայց կարծիք հարցնելու որեւէ ցանկություն չկար: Երեւի պետք էր նրանից ազատվել: Եւ երկար ժամանակ Սուրեն Բարսեղյանը, իր գործը լավ իմացող մեր հանրապետության առանց այն էլ սակավ մարզիչներից մեկը, գրեթե գործազուրկ էր: Դա այն դեպքում, երբ նա բուռն նվիրվածությամբ աշխատում էր «Արարատ»-ում, աչքի էր ընկնում ուսումնամարզական գործը կազմակերպելու բարձր հմտությամբ: Ֆուտբոլիստները հարգում էին նրան: Շատ դռներ ծեծեց վիրավորված մարզիչը, բայց բոլորն էլ խուլ էին ձեւանում: Այնուամենայնիվ ժողովուրդն իզուր չի ասում, որ տաշած քարը գետնին չի մնում: Եւ Սուրեն Բարսեղյանը հայտնվեց Բեյրութի ՀՄՄ թիմում: Մինչեւ Լիբանան մեկնելը 6 ամսով ստանձնեց Աշտարակի «Քասախ» թիմի գլխավոր մարզչի դերը, այդ ընթացքում ձեւավորելով ֆուտբոլային մի հետաքրքիր կոլեկտիվ, որի հետ բոլորն սկսեցին հաշվի նստել: Արդեն կես տարի է, ինչ Սուրեն Բարսեղյանն աշխատում է Բեյրութում: Այդքան կարճ ժամանակահատվածում նա մի հեռանկարային թիմ է ստեղծել, որը համարվում է լիբանանյան առաջնության մրցանակային տեղի գլխավոր հավակնորդներից մեկը: Բարսեղյանին Բեյրութում գրեթե բոլորն են ճանաչում: Եւ պատահական չէ, որ հենց նրան վստահեցին կազմավորել Լիբանանի «Եվրոպայի» հավաքականը:

Ես հնարավորություն ունեցա ականատես լինել ՀՄՄ-ի մարզումներից մեկին, որն անցկացվում էր արհեստական լույսի տակ (որպեսզի խաղացողներից շատերը, ովքեր աշխատում են, հասցնեն պարապմունքին): Դա պրոֆեսիոնալ թիմին հատուկ գերհագեցված պարապմունք էր: Եւ բոլորն էլ, առանց բացառության, հաճույքով կատարում էին մարզչի մշակած առաջադրանքները:

– Սկզբում դժվար էր կանոնավոր մարզումներ կազմակերպելը: Ոչ միշտ էր թիմը հավաքվում լրիվ կազմով: Եւ մեղադրել էլ չէիր կարող: Մարդիկ իրենց հիմնական աշխատանքն ունեն: ՀՄՄ-ի վարչության պատասխանատուներն էլ սովոր չէին հարցին պրոֆեսիոնալ ձեւով մոտենալ: Մտածեցի, որ այդպես ոչինչ չի ստացվի: Եղան փոքր ընդհարումներ: Նույնիսկ մի պահ ուզում էի թողնել վերադառնալ,– ասում է Սուրեն Բարսեղյանը,– հիմա լրիվ այլ է: Վերջապես իմ նպատակը ոչ միայն որակյալ թիմ ստեղծելն է, այլեւ գործին պրոֆեսիոնալ մոտեցում տալը: Աստիճանաբար բոլորն էլ զգում են դրա կարեւորությունը եւ հաղթանակների քաղցրությունն էլ ստիպում է փոխել իրենց դիրքորոշումը: Երբ որեւէ հարց էի առաջադրում, ակումբի պատասխանատուները սկզբում հանդիմանում էին. «Միայն նյութական պահանջ չլինի, քանի որ մենք հնարավորություններ չունենք»: Իսկ հիմա յուրաքանչյուր խաղից մեկ օր առաջ ամբողջ թիմով տեղավորվում ենք առաջնակարգ հյուրանոցներից մեկում, ինչպես որ անում են պրոֆեսիոնալ ակումբները եւ համատեղ մշակում գալիք մենամարտի պլանը:

– Ինչպե՞ս հայտնվեցիր ՀՄՄ-ում:

– Բարկեն Մելիքյանը մեկ տարի արդեն խաղում էր ՀՄՄ-ում եւ նրա խորհրդով ակումբի պատասխանատուները եկան Երեւան՝ բանակցելու ինձ հետ:

– Իսկ հրավիրված մյուս խաղացողների ընտրությունն ինչպե՞ս կատարվեց:

– Արա Այվազյանը Բարկենի հետ արդեն ՀՄՄ-ում էր: Մելիքյանն ինձ ասաց, որ ուզում են վերցնել նաեւ Վիտալի Աղասյանին եւ Սեյրան Օսիպովին: Իմ կողմից առարկություն չեղավ, քանի որ երկուսին էլ լավ գիտեի:

– Թիմի վիճակն ինչպիսի՞ն էր:

– Գոհացուցիչ ոչինչ չկար: Համարյա զրոյից սկսեցինք: Անցյալ տարի թիմը մի կերպ պահպանել էր իր տեղը բարձրագույն խմբում, հիմնականում Մելիքյանի ջանքերով: Ծնկային հոդի վնասվածքից եւ վիրահատությունից հետո Արա Այվազյանն էլ մրցաշրջանի վերջում նեցուկ եղավ թիմին: Դրանից հետո ՀՄՄ-ի ղեկավարները որոշեցին ուժեղացնել թիմը, նոր խաղացողներ եւ մարզիչ հրավիրել:

Տեղի տղաների պատրաստվածությունը բարձր չէր: Պատերազմի պատճառով ոչ ոք ֆուտբոլով չէր զբաղվել: Բայց աստիճանաբար ձեւավորվեցին մեր գործնական փոխհարաբերությունները: Բոլորը հասկացան, որ քրտնաջան աշխատանքի շնորհիվ է հնարավոր բարձրացնել վարպետությունը:

– Լիբանանում ֆուտբոլային խանդավառություն է:

– Ես հիացած եմ այդ վիճակով: Դա ոգեւորում է բոլորին: Այն սերը, որ կա այդ մարզաձեւի նկատմամբ, համոզված եմ, կօգնի լիբանանյան ֆուտբոլին կարճ ժամանակում լավագույն կողմերով դրսեւորել իրեն միջազգային մրցապարեզներում: Պետք է ասել, որ մարզասերներն էլ անկողմնակալ են:

Եթե առաջնության կազմակերպման հարցերում առանձին բացթողումներ կան, ապա անկարգապահ ֆուտբոլիստների, հանդիսականների, մարզիչների եւ ղեկավարների նկատմամբ պահանջները շատ խիստ են: Դա ինձ դուր է գալիս եւ ծառայում է իր նպատակին: Հայաստանում էլ այդպես պետք է վարվեն: Առաջնայինը պետք է լինի կարգապահությունը:

– Ջանազանյանի հետ համագործակցո՞ւմ եք օտար հողում:

– Երկուս էլ շատ ենք զբաղված: Մասնավոր հանդիպումներ չեն լինում, բայց տարբեր խաղերի ժամանակ հանդիպում ենք, կարծիքներ փոխանակում: Ցավոք, ՀՄԸՄ-ը հայտնի դեմքերի պատճառով հայտնվեց վտանգավոր գոտում: Այնուամենայնիվ թիմը փրկվելու հնարավորություններ ունի: Հավատացած եմ, որ մեր հայրենակիցն ամեն ինչ կանի այդ վիճակից ՀՄԸՄ-ին դուրս բերելու համար:

ՀՄՄ թիմը

– Հայկական եւ լիբանանյան ֆուտբոլի ի՞նչ համեմատություն կարող եք անել:

– Հայկականն անհամեմատ բարձրակարգ է, բայց այն մթնոլորտը, որ տիրում է այստեղ, նպաստում է մարզաձեւի մակարդակի օրեցօր բարձրացմանը:

Լիբանանում մի քանի կազմակերպչական դժվարություններ էլ կան, մասնավորապես գործում է ընդամենը 5–6 խաղադաշտ եւ շատերն էլ կանաչազուրկ են:

– Մեր ֆուտբոլիստներից ովքե՞ր են առանձնանում Լիբանանում:

– Բոլորը, բայց արաբական մամուլը միաբերան նշում է ՀՄՄ-ի եռյակին՝ Մելիքյան, Աղասյան, Օսիպով: Բոլորը հիացած են նրանց խաղով: Շատերն սկսել են հետաքրքրվել, թե ինչպես է, որ ՀՄՄ-ն հավասար է խաղում չեմպիոնի՝ «Անսար»-ի հետ, հաղթում է մյուս ուժեղ թիմերին: Եւ րեւի դա է պատճառը, որ ֆեդերացիայի նախագահը մի օր կանչեց ինձ եւ ասաց, թե Լիբանանի հավաքականն աշխարհի առաջնությանը լավ նախապատրաստելու համար ուզում են ընկերական հանդիպում կազմակերպել տեղի «Եվրոպա»-ի հավաքականի հետ եւ որ վերջինիս կազմավորման հարցն ուզում են ինձ վստահել: Ես սիրով եւ հպարտությամբ ընդունեցի առաջարկը: Այդքան մարզիչների մեջ, այն էլ օտար աշխարհում հայ մասնագետի ընտրությունը մեծ պատիվ էր ոչ միայն ինձ, այլեւ հայկական համայնքի համար: Թիմ հրավիրեցի 4 ռուսի, 2 ռումինացու եւ մեր բոլոր 8 տղաներին:

Ընդամենը 2 պարապմունք անցկացրինք, բայց թիմը լավ խաղաց: Հաղթեցինք 3:2 հաշվով: Աչքի ընկան Աղասյանը, Օսիպովը եւ ռումինացի Ճիճին: Իրենց վարպետությամբ հաճույք պատճառեցին հատկապես մեր եռյակը եւ Սամվել Պողոսյանը: Միրզոյան եղբայրները, Արտակ Կարապետյանը եւ Արա Այվազյանն էլ իրենց գերազանց դրսեւորեցին:

– Ինչպե՞ս եղավ, որ Մելիքյանին Լիբանանի լավագույն խաղացող ճանաչեցին:

– Ես նրա նյութերը նախորդ առաջնությունում չեմ տեսել, բայց հիմա նայելով Մելիքյանի խաղը, կարող եմ վստահ ասել, որ այսօր Լիբանանում թե տեղացիների, եւ թե օտարների մեջ նրան հավասարը չկա:

Անհամեստություն չթվա առաջարկս, Հայաստանի հավաքականի մարզիչները թող աչքաթող չանեն Լիբանանում հանդես եկող մեր ֆուտբոլիստներին:

Մեր հանդիպումը տեղի էր ունենում ակումբի կողմից Բարսեղյանին հատկացված Բեյրութի 2 սենյականոց հարմարավետ բնակարանում: Երկարատեւ զրույցի ընթացքում նա ոչ մի անգամ չվերհիշեց Երեւանում իր հետ կատարվածը: Բարսեղյանը ամբողջովին կլանված է նոր աշխատանքով եւ հարազատ դարձած ՀՄՄ-ով: Հաճելի էր նաեւ այն, որ օտար հողում գտնվող մեր երկու մարզիչներն միմյանց մասին հարգանքով էին խոսում, մի բան, որ մեզանում ցավոք հազվադեպ է լինում: ■

Երգիծանք

Մտքերի շուրջպար

◆ Ասում են՝ «Այսպիսի՞ն էր մեր վիճակը կոմունիստների օրոք»: Ինչո՞ւ չեն ասում՝ «կոմունիստներից առաջ» կամ «ոչ կոմունիստական երկրում»:

◆ Կառավարությունները մի լավ հատկություն ունեն. անցողիկ են:

◆ Ժողովուրդը սիրում է իր հարբեցող մտավորականին, որովհետեւ իր հարբածությամբ նա դառնում է ժողովրդական:

◆ Սպիտակ եւ կարմիր բողկերի միջեւ գոյության կռիվն ավարտվեց սպիտակների հաղթանակով: Վերջիններս առավել ցրտադիմացկուն դուրս եկան: Սակայն սրանք էլ մյուսների նման բաժին կդառնան կրծողների ընտանիքին պատկանող անհայտ անձանց:

◆ Ստեղծագործություններից վաստակած դրամը պետք է ծախսել ստեղծագործաբար:

◆ Չարչիական դեմոկրատիան նվագակցելով բազմակուսակցական արիստոկրատիայի հետ, քաղաքական օպերետ է մատուցում տնտեսական մելոդրամայի մեջ ընկած բնակչությանը:

◆ Սխալվելու լավագույն կերպը նախնիներին կրկնելն է. գոնե կունենանք ավանդույթները պահպանելու արդարացում:

◆ Քո տեսած երազներում կարեւորը քեզ հետ պատահած դեպքերը չեն, այլ քո վարքագիծը: Նույնը կյանքում:

Բանուգործազուրկ բալետմեյստեր
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Թագից բացի նաեւ դրամ

Թիման–Շորթ

1-ին պարտիա
Թագուհու գամբիտ

1. d4 d5 2. c4 e6 3. ձc3 ձf6 4. փg5 փe7 5. e3 0-0 6. ձf3 h6 7. փh4 b6 8. փe2 փb7 9. փ:f6 փ:f6 10. cd ed 11. b4 c6 12. 0-0 Նe8 13. Թb3 a5 14. b5 c5 15. dc bc 16. Նac1 փ:c3 17. Թ:c3 ձd7 18. Նc2 Թb6 19. Նd1 Նe7 20. h3 Նae8 21. Թb2 a4 22. Աf1 Թa5 23. Թa3 d4

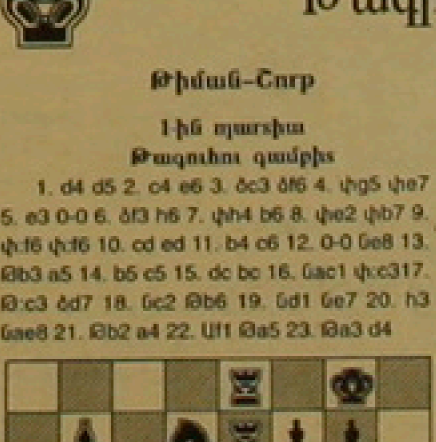

24. ed փe4 25. Թc3 Թa8 26. Նcd2 cd 27. Ն:d4 ձf6 28. Թa3 Թb7 29. Նd8 Նd5 30. Ն:e8+ Ն:e8 31. փc4 Նc8 32. ձe5 փ:g2+ 33. Աg1 փe4 34. Նd4 ձf6 35. փ:f7+ Աh8 36. Աh2 Թ:b5 37. Թg3 Թb1 38. Ն:e4 Թ:e4 39. փg6 Թd4 40. ձf7+ Աg8 41. ձ:h6+ Աf8 42. ձf5 Թc5 43. ձ:g7 Ա:g7 44. փf5+ Աf8 45. փ:c8 Թ:c8 46. Թa3+ Աg7, ոչ-ոքի:

ՖԻԴԵ-ն հաղորդեց հավակնորդների եզրափակիչ մրցախաղին առնչվող որոշ հետաքրքիր մանրամասներ:

Շորթի պաշտոնական մարտավարն է Լյուբոմիր Կավալեկը (ԱՄՆ), իսկ Թիմանինը՝ Եռուն Պիկետը (Հոլանդիա): Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 300 հազար շվեյցարական ֆրանկ (մոտ 200 հազար դոլլար), ընդ որում հաղթողը կստանա 187 500, իսկ պարտվողը 112 500 ֆրանկ:

Հավասար՝ 7:7 հաշվի դեպքում կնշանակվեն երկու լրացուցիչ պարտիաներ կարճացված ժամանակակարգով, իսկ եթե դրանք էլ ի հայտ չբերեն հաղթողին, մրցակիցները կշարունակեն պայքարը 15 րոպեանոց պարտիաներում՝ մինչեւ կողմերից մեկի առաջին հաջողությունը: Գ. Հ.

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Վրաստան

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՇԱՐՆԵՐԸ ԳՐԵԹԵ ՍՊԱՌՎԱԾ

Շեւարդնաձեն պաշտպանում է իր պաշտպանության նախարարին

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն նախազգուշացրել է, որ երկրի ֆինանսական պաշարները գրեթե սպառվել են: Նա երեքշաբթի օրը խորհրդարանում հայտարարել է, որ եթե չլիներ արեւմտյան պետությունների օգնությունը, հանրապետությունում կսկսվեին զանգվածային մահացություններ: Շեւարդնաձեն հայտնել է, թե արեւմտյան պետությունները խոստացել են օգնել Վրաստանին կայունացման հիմնադրամի ստեղծման գործում:

Քանի դեռ Վրաստանին չեն վտարել ռուբլու գոտուց, նա պետք է մնա այնտեղ, ընդգծեց հանրապետության ղեկավարը: «Մոլորակում ավելի վատ գոտի, քան ռուբլունն է, ես չգիտեմ, բայց մենք ընդհանրապես դուրս էլ գալ չունենք», ավելացրել է նա: Սեփական արժույթին անցնելը, նրա կարծիքով, նշանակում է «մտնել պարկի մեջ եւ այն վերեւից կապել»:

Շեւարդնաձեն հայտնել է, թե օրերս Իրան կատարելիք այցելությունից հետո նախատեսում է մեկնել Ուկրաինա: Արդեն պայմանավորվածություն կա Լեոնիդ Կրավչուկի հետ: Այնուհետեւ նա կայցելի Գերմանիա, ԱՄՆ, Թուրքիա: Վրաստանի խորհրդարանի ղեկավարը գտնում է, որ «այսօր հանրապետությունում չկան ուժեր, որոնք ցանկանային եւ ի վիճակի լինեին պետական հեղաշրջում իրականացնել»: Այսպես նա արձագանքեց Վրաստանի ազգային-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարներից մեկի՝ Իրինա Սարիշվիլու հայտարարությանը, որը հունվարի 10-ին ելույթ ունենալով խորհրդարանում մասնավորապես նշեց, որ Վրաստանի պաշտպանության նախարար Թենգիզ Կիտովանին փաստորեն հեղաշրջում է նախապատրաստում երկրում: Այդ կապակցությամբ նա առաջարկեց «շնորհակալություն հայտնել Կիտովանուն ծառայության համար» եւ ազատել նրան զբաղեցրած պաշտոնից:

Էդուարդ Շեւարդնաձեն կտրականապես պահանջեց դադարեցնել քննարկումներն այդ հարցի վերաբերյալ: «Եթե ես գտնեմ, որ Թենգիզ Կիտովանին ի վիճակի չէ կատարել իր պարտականությունները, ես առաջինը կդնեմ նրա հեռացման հարցը», ասաց Վրաստանի ղեկավարը: Է. Շեւարդնաձեի խոսքերով «նրանք, ովքեր փորձում են գրգռել ժողովրդին բանակի դեմ, զբաղվում են անօգուտ գործով»: ■

ԱՄՆ

Երկու հայ խմբագիրների խոշտանգումը Լոս Անջելեսում

Մեկ շաբաթվա տարբերությամբ հայկական երկու պարբերական թերթերի խմբագիրներ, անջատաբար, բայց նույնանման պայմաններում խոշտանգվել են Լոս Անջելեսում: Առաջինը «Երկունք» պարբերաթերթի խմբագիր Շահեն Հարությունյանն է, իսկ երկրորդը «Քաջ Նազար» երգիծական ամսաթերթի խմբագիր Հովհաննես Բալայանը: Իրենց ինքնությունը դիմակների ետեւում ծածկած անհայտ անձինք խոշտանգելուց հետո փախուստի են դիմել: Բարեբախտաբար, երկու խմբագիրներն էլ հիվանդանոց տեղափոխվելուց հետո այժմ արդեն ապաքինվում են: ■

Վաճառվում են կահավորված տնակներ: Մակերեսը 30 ք. մ: Հեռ. 36-34-92

Ռուսաստան

Բաց նամակ լրագրողներին

«Այսօր ավելի քան երբեւէ լրագրողի գրիչը պետք է դառնա խաղաղության, այլ ոչ թե հրդեհի գործիք», ասված է Ռուսաստանի մամուլի եւ տեղեկատվության նախարար Միխայիլ Ֆեդոտովի՝ լրագրողներին եւ խմբագրություններին ուղղված բաց նամակում: Նամակում նշվում է, որ հաճախ որոշ թերթերում հնչում են «բռնության, եղբայրասպան պատերազմի, այլախոհների հետ հաշվեհարդար տեսնելու կոչեր»: «Մենք չենք կարող աչք փակել զանգվածային լրատվության միջոցների մասին օրենքի բազմաթիվ խախտումների վրա, երբ մամուլը դառնում է խուլիգանության, այլ հանցագործությունների զենք», նշվում է փաստաթղթում:

Ռուսական մամուլի դեմ ծառացած դժվարությունների մասին խոսելիս նախարարը նշեց, որ «կոմերցիոն կառույցների ձեռքն են անցնում խմբագրությունների տարածքները, աճում են կապի միջոցների, թղթի, տպագրական ծառայությունների գները»: Նամակում նշվում է, որ նախագահը 1993 թ. բյուջեում նախատեսել է միջոցներ հատկացնել մամուլի տնտեսական պաշտպանության համար: ■

Ֆրանսիա

Կոզիրեւը ժամանել է Փարիզ

Երեքշաբթի երեկոյան Փարիզ է ժամանել Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը: Նա կմասնակցի քիմիական զենքն արգելելու միջազգային կոնֆերանսի աշխատանքներին, որի ընթացքում կստորագրվի քիմիական զենքի մշակումը, արտադրությունը, կուտակումն ու օգտագործումն արգելող կոնվենցիան:

Փարիզում Կոզիրեւը հանդիպումներ կունենա կոնֆերանսի մասնակիցների, մասնավորապես ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի, Ճապոնիայի արտգործնախարարի եւ Ֆրանսիայի ղեկավարության հետ: Ինչպես հայտնում է ՌԻԱ գործակալությունը, քննարկումներ կլինեն Հարավսլավիայի իրավիճակի վերաբերյալ: ■

Իսրայել

Կրավչուկը ներողություն է խնդրում հրեաներից

Ինչպես հաղորդում է «Իսրայելի ձայն» ռադիոկայանը, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը, որը պաշտոնական այցով գտնվում է Իսրայելում, ուկրաինացիների անունից պաշտոնական ներողություն է խնդրել հրեա ժողովրդից, երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին Ուկրաինայի տարածքում հրեաների ցեղասպանության համար:

Իսրայելի նախագահ Խաիմ Հերցոգն իր ելույթում հիշեցրել է, որ Ուկրաինան հակասեմիտիզմի ավանդական կենտրոններից է եւ պատերազմի տարիներին ուկրաինացի ազգայնականները ֆաշիստների հետ համատեղ իրականացրին Բաբյն-Յարի ջարդը, որին զոհ դարձան հազարավոր հրեաներ: Ի պատասխան դրան, Կրավչուկը վստահեցրել է աշխարհի բոլոր հրեաներին, որ Ուկրաինան այլեւս երբեք հակասեմիտիզմի երկիր չի լինի: Կայանը հաղորդում է, որ Իսրայելն ու Ուկրաինան բազմակողմանի համագործակցության պայմանագրեր են ստորագրել: ■

Կինո

Տալանկինի նոր ֆիլմը

Կինոռեժիսոր Իգոր Տալանկինն իր որդու՝ Դմիտրիի հետ ավարտել է աշխատանքը ըստ Ֆ. Դոստոեւսկու «Դեւեր» վեպի նկարահանված նոր ֆիլմի վրա: «Մենք ձեռնարկեցինք այդ վեպի էկրանավորումը, քանի որ հեղինակը ցույց է տվել հեղափոխության ծագման մեխանիզմը», ասել է ռեժիսորը: Ֆիլմում նկարահանվել են Ալլա Դեմիդովան, Վյաչեսլավ Տիխոնովը, Օլգա Կաբոն, Արմեն Ջիգարխանյանը: Գլխավոր հերոսի դերակատարն է Անդրեյ Ռոստոցկին, որը հանդիսատեսներին ծանոթ է «Կլիմ Սամգինի կյանքը» ֆիլմից: Հայր եւ որդի Տալանկինները սկսել են աշխատանքը Դոստոեւսկու «Ապուշը» վեպի նոր էկրանավորման վրա: ■

Մոսկվա

«Պամյատ»-ը մեղադրող

Հունվարի 12-ի երեկոյան «Պամյատ» ժողովրդական-հայրենասիրական ճակատը կազմակերպել էր արտոնված հանրահավաք Սոլեսակ տան մոտ: Հավաքվել էր մոտ 200 մարդ, որոնց ձեռքերում վառվող ջահեր էին: Հանրահավաքում ելույթ ունեցավ «Պամյատ»-ի ղեկավար Դմիտրի Վասիլեւը: Նա ապօրինի անվանեց դատախազության գործողությունները, որը ձերբակալել է ճակատի կենտրոնական խորհրդի անդամ Նիկոլայ Դեսյատովին եւ այժմ փնտրում է Վլադիմիր Պոպկովին՝ անցյալ տարի նոյեմբերին «Մոսկովսկի կոմսոմոլեց» թերթի խմբագրությունում տեղի ունեցած միջադեպի կապակցությամբ:

Վասիլեւը մեղադրեց զանգվածային լրատվության միջոցներին ռուս ժողովրդին «ապուշացնելու», սեքսի եւ բռնության քարոզչության մեջ: «Պամյատ»-ի ղեկավարը հայտարարեց, որ իշխանություններին չի հետաքրքրում ճակատի հասարակական-լուսավորչական գործունեությունը: Նրանք «փորձում են հաշվեհարդար տեսնել «Պամյատ»-ի հետ վերեւից ստացած ցուցումների համաձայն»: «Ըստ երեւույթին սեքսուալ փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներ կան եւ մեր կառավարությունում», եզրափակեց նա:

Վասիլեւի խոսքերով, «Պամյատ»-ը չի ձգտում իշխանության: «Մենք կարգ ու կանոն ենք հաստատում երկրում եւ կհաստատենք այն ամեն դեպքում», ասաց Վասիլեւը: ■

Լուրերի հոսք

Նավաստին միանգամից սպանել է վեց մարդ

Հունվարի լույս 12-ի գիշերը Ղրղզստանի ռազմածովային նավատորմի զորամասի առաջին տարվա ծառայության նավաստին զավթելով զենքը գնդակահարել է պահակախմբի 5 հոգուն եւ պատանդ վերցրել եւս մեկ զինծառայողի: Զորամասում զավթված ավտոբուսը լիցքավորելու համար նա մեկնել է Յաինդա շրջկենտրոնը: Ներքին գործերի մարմինները միջոցառումներ են ձեռնարկել, որպեսզի հանցագործը չհայտնվի բնակավայրերում: Բանակցությունների համար հրավիրվել են զինծառայողների ծնողները, որոնք բնակվում են Պանֆիլովի շրջանի գյուղերից մեկում: Նավաստուն վնասազերծելու փորձի ժամանակ մահացու վիրավորվել է Չույի մարզի ներքին գործերի վարչության պետի տեղակալ Վ. Բակլանովը: Դրանից հետո իրավապահ մարմինները կրակ են բացել հանցագործի վրա, որը տեղում մահացել է, իսկ նրա հետ գտնվող պատանդը ծանր վիրավորվել: Նավաստու այդպիսի գործողությունների պատճառները պարզաբանում են Ղրղզստանի ներքին գործերի մարմինները:

Մարդու իրավունքների խախտումներ Ուզբեկստանում

Հունվարի 12-ին Ուզբեկստանի Գերագույն խորհրդի նախագահությունը պատգամավորի լիազորություններից զրկեց ընդդիմադիր կուսակցության «Էրկ» (Կամք) թերթի գլխավոր խմբագիր Ջեհանգիր Մամադովին: Ինչպես նշվեց Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում, որը նվիրված էր Ուզբեկստանում մարդու իրավունքների պաշտպանությանը, Ուզբեկստանի իշխանությունները դիմել են այդպիսի միջոցառումների այն բանից հետո, երբ նախօրեին Ջ. Մամադովը մերժել էր Սամարղանդի մարզային վարչակազմի պահանջը՝ հրապարակայնորեն դուրս գալ «Էրկ» կուսակցությունից, «քանի որ այն խանգարում է հանրապետության կայունությանը եւ նրա գոյությունը նպատակահարմար չէ»:

Ուզբեկները քիչ են հիվանդանում

Քաղցկեղով հիվանդանալն ինչ-որ ձեւով կապված է ազգության հետ. բազմամյա հետազոտություններից հետո այս հետեւությանն են հանգել Ուզբեկստանի ուռուցքաբանները: Նրանց տվյալների համաձայն, ուզբեկները քաղցկեղով հիվանդանում են ռուսներից 3,5 անգամ եւ հրեաներից 8 անգամ քիչ: Ըստ երեւույթին, դա է պատճառը, որ Ուզբեկստանում քաղցկեղով հիվանդացողների թիվը ԱՊՀ-ի միջին ցուցանիշից 2,5 անգամ պակաս է: Այս տվյալները հայտնած հանրապետական ուռուցքաբանական կենտրոնի տնօրեն Նարիման Մուրատխոջաեւն առայժմ չի կարող բացատրել, թե դա ինչի հետ է կապված:

Ռուսաստանում էներգետիկայի նոր նախարար

Ռուսաստանի նոր վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի առաջարկով նախագահ Բորիս Ելցինը էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարար է նշանակել Շաֆրանիկ Յուրի Կոնստանտինովիչին: Այդ մասին հայտնել է նախագահի լրատվական ծառայությունը: ■

ПЕРВЫЙ ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ФОНД ДЛЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ АРМЕНИИ.

Мы хотим представиться...

ПРО АРМЕНИЯ - первый инвестиционный фонд для национального возрождения нашей страны.

Речь идет прежде всего о создании высокотехнологичных процессов, ориентированных на будущее. Первый инвестиционый проект ПРО АРМЕНИЯ разработан ведущими специалистами в области инвестиции в сотрудничестве с такими крупнейшими партнерами как Olivetti Group, Peat Marvick High Tech, Encotec.

Это первый и важный шаг для решения энергетической проблемы при помощи ноу-хау 21 столетия.

Мы предлагаем:

1. *Принять участие в одном из самых прогрессивных и перспективных промышленных проектов.*
2. *Высокую прибыль в виде процентов, выплачиваемых ежеквартально в твердой валюте.*
3. *Возможность контролирования и получения информации.*
4. *Приобретение вышеназванной продукции пайщиками на льготных условиях.*
5. *Международный технический стандарт, обеспечивающий выгодный сбыт.*
6. *Европейский менеджмент.*
7. *Новые, высококвалифицированные рабочие места.*

ПРО АРМЕНИЯ - промышленно инвестиционное предложение фирмы J+T INDUSTRIES Ltd. и инвестиционной компании N.I.C.A. Ltd.

Pro Armenia

ПРО АРМЕНИЯ - Это для Армении !

Мы думаем, это Вас должно заинтересовать !

Ул. Саят - Нова 7/2, Ереван, Республика Армения телефон (007.8852) 56.79.46

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառաշարակների հեղինակ ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԱՍԱՆԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@